VERGADE d.d.
06 APR. 2021

NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 15 MAART 2021

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer De Prieëlle, plv. griffier

Aanwezig zijn:
39 leden, te weten: mevrouw Bakkers, de heren Bauer en Beij, de dames Van den Berg en Bink-Winterkamp, de heren Blansjaar en Boerboom, de dames Bout-Wijngaards en Brouwer-Weemhoff, de heren Duiven en Ekkelenkamp, mevrouw Frinking, de heer Van Gils, de dames Hoekstra, Hostmann en Huijbens, de heer De Jong, de dames Kraneveldt-van der Veen, Van Leeuwen en Van der Meer, de heer Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mooiman en Moree, mevrouw Mulholland, de heer Nawijn, mevrouw Van Oudheusden, de heren Schoonbeek, Schotel, Smitskam, Van der Snoek, Van Steenis, Van der Vlies, Weekenstroo en Weening, de dames Wortel-Driessen en Van Yperen, de heren Zamani en Zinck

Tevens aanwezig zijn:
6 wethouders, te weten: mevrouw Van Driel, mevrouw Groeneveld, de heer Iedema, mevrouw Ter Laak, de heren Paalvast en Rosier

Afwezig zijn: -

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
   a. **Raadsvoorstel Benoeming commissielid**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Bekrachtiging/opheffing geheimhouding**
   a. **Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlagen 1 en 2 bij Raadsmemo Halfjaarrapportages GR Bleizo en Bedrijvenschap Hoefweg**
   b. **Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlage 4 bij Raadsvoorstel vaststellen grondexploitatie Kwadrant B&F/Edisonpark**
7. **Hamerstukken**
   a. **Raadsvoorstel Toestemming wijziging GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4**
   b. **Raadsvoorstel Beheerbegroting 2021-2024**
   c. **Raadsvoorstel overzicht geheime stukken en besluit geheimhouding - maart 2021**
   d. **Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie februari 2021**
   e. **Raadsvoorstel Benoeming leden Presidium**
   f. **Raadsvoorstel Benoeming lid Werkgeverscommissie**
   g. **Raadsvoorstel Benoeming lid Werkgroep ICT**
   h. **Raadsvoorstel vaststellen grondexploitatie Kleurlaan**
   i. **Raadsvoorstel Afgeven ontwerpverklaring van geen bedenkingen Willem Dreeslaan**
   j. **Raadsvoorstel Aanwijzing accountant**
   k. **Besluitenlijst en notulen 15 februari 2021**
8. **Debat (inclusief stemmingen)**
   a. **Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Dwarstocht 2019**
   b. **Agenderingsverzoek Startnotitie Transitievisie Warmte**
9. **Sluiting**

VERSLAG

---

1. **Opening en vaststelling agenda**

De **voorzitter**: Dames en heren, van harte welkom, hierbij is de raadsvergadering van 15 maart 2021 geopend. Voor we gaan beginnen, wil ik even stilstaan bij de verjaardag van de heer Weening. Die is namelijk vandaag jarig en daar willen we hem hartelijk mee feliciteren. Er werd net gevraagd of we wilden zingen, maar ik weet niet of hij daar behoefte aan heeft, maar ik denk het niet want dat gaat heel schel klinken. Maar van deze kant, namens alle mensen die hier zijn, van harte gefeliciteerd. Het is wel een bijzondere manier om het te vieren met een raadsvergadering, maar ik hoop dat u toch een heel mooie dag heeft gehad en dat u er op een andere manier bij stil heeft kunnen staan ondanks alle beperkingen die gelden. Namens ons allen: van harte gefeliciteerd! Dan krijgt u uiteraard ook het woord.

De heer **Weening** (ChristenUnie-SGP): Dank voor al deze aandacht. Ik word er gewoon een beetje oranje van, want u weet, de oudste partij van Nederland is de partij die de kleur oranje draagt en niet Code Oranje. Dat wil ik even helder hebben. De oudste partij van Nederland met de grootste jongerenvereniging is oranje. Ik zal hem weer afdoen want anders krijgt u er hoofdpijn van en ik krijg het veel te warm. Goede vergadering en dank voor alle aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Weening en ik hoop dat als de vergadering nog enigszins op een schappelijk tijd vanavond klaar is, u nog even rustig van het laatste uur van uw verjaardag kunt genieten. Maar nogmaals, van harte gefeliciteerd.
We gaan verder. Ik heb uiteraard nog een aantal huishoudelijke mededelingen. Ze zijn inmiddels bekend maar ik ga het toch nog maar een keer herhalen. Het verzoek is om de microfoon uit te zetten als u niet aan het woord bent en het liefst zo veel mogelijk een hoofdtelefoon of oordopjes te gebruiken omdat dat in ieder geval de echo's ook vermijdt, mocht u dan wel aan het woord zijn. Inmiddels heeft u al gretig gebruikgemaakt van de WhatsAppgroep raadsvergadering 15-03 om het woord te voeren over verschillende punten die op de agenda staan. U weet dat u dat altijd via de WhatsAppgroep kunt doen en ik zal degenen die zich als eerste hebben aangemeld bij dat agendapunt ook het eerst het woord geven. Mochten er dan toch nog mensen zijn die nog graag het woord willen, kan dat altijd nog.
Dan iets over de moties en amendementen. Daar hebben sommigen van u al iets voor ingestuurd. Daarvoor natuurlijk dank want dat maakt het wat eenvoudiger. U kunt natuurlijk andere moties en amendementen altijd nog opsturen via het bekende mailadres van de griffie: grifie@zoetermeer.nl. Dat betekent dat de griffie er dan voor zorgt dat alle moties en amendementen die worden ingediend ook weer via iBabs beschikbaar zijn. U kent het principe. Ik hoop dat dat allemaal ook goed blijft functioneren zodat u met verversen dan ook de moties en amendementen zult kunnen zien want dan zijn ze ingevoerd. Ik zal u straks bij de stemmingen over de verschillende raadsvoorstellen uiteraard eerst vragen of u behoefte heeft aan een stemverklaring. Mocht ik geen reactie krijgen binnen tien seconden, dan ga ik ervan uit dat er geen behoefte aan is en dan ga ik over tot stemming. Daar geldt dezelfde procedure. Dan vraag ik of er een stemming gewenst is. Als er niet wordt gereageerd binnen tien seconden, ga ik ervan uit dat er geen stemming gewenst is en dat daarmee het voorstel is aangenomen. Als wel stemming gewenst is, gaan we vandaag ook weer over tot briefstemming. Dat heeft u ook al in de procesbrief kunnen zien. Behalve voor de amendementen, daarover hebben we de afspraak gemaakt dat die wel met hoofdelijke stemming worden gedaan. Morgen voor 12.00 uur zullen we op grond van de huidige wet- en regelgeving een stembiljet bezorgen voor de briefstemmingen en die kunt u tot uiterlijk donderdag 18 maart 09.30 uur in de stembus in het stadhuis stoppen. Ik zeg het nog maar eens, niet voor die tijd ingeleverd, is niet gestemd. Ik wijs er ook nog een keer op dat u het formulier ook moet ondertekenen want dat is essentieel voor de geldigheid van de stemmen bij de briefstemming. Dat allemaal voorafgaand aan huishoudelijke mededelingen. Het is altijd een lijst maar ik denk dat het goed is dat we dat herhalen, hoewel we inmiddels al aardig wat ervaring hebben kunnen opdoen met digitaal vergaderen. Maar fysiek blijft toch altijd leuker, dat zal iedereen wel vinden.
Dan gaan we naar de vaststelling van de presentie. Ik heb net geconstateerd met de griffie dat we geen bericht van verhindering hebben en dat iedereen in de vergadering is. Dus alle 39 raadsleden zijn aanwezig. Dat is in ieder geval hartstikke mooi.
Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. Daarover heb ik in ieder geval het verzoek gekregen van mijnheer Schotel van de VVD om een minuut extra spreektijd te krijgen bij agendapunt 8.b Agenderingsverzoek startnotitie Transitievisie Warmte. Gezien de agenda, zie ik geen reden om dat niet toe te staan dus dat wil ik honoreren. Dan nog niets over de agenda. Daarvoor is er een mededeling van het college en dat betreft een stuk bij agendapunt 6.b. Ik geef wethouder Rosier het woord.

Wethouder **Rosier**: Ja voorzitter, er was bij het agendapunt voor de geheimverklaring een stuk mee-

gestuurd dat betrekking heeft op het Kwadrant B&F dat volgende week maandag geagendeerd staat in de commissie Stad. Raadslid Van der Meer heeft scherp opgemerkt dat daar ook dingen in stonden die niet geheim zijn, die gewoon openbaar kunnen zijn, maar ook vooral kunnen blijven. Daarom is na dat signaal vandaag nog koortsachtig gewerkt aan een nieuwe versie van het document om geheim te verklaren en dat is nu bij de stukken gezet. Volgens mij las ik bij de mededelingen dat het in plaats is gekomen van het oude document. Dus dank voor de oplettendheid en volgens mij hebben we het nu goed opgelost zodat we er gewoon een normale openbare commissievergadering over kunnen hebben.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Rosier voor deze toelichting en inderdaad ook dank aan mevrouw Van der Meer voor haar scherpe observatie. Daarmee is dat voorstel aangepast en ik ga er even van uit dat u zich daar allemaal in kunt vinden. Dat betekent dat er een gewijzigd voorstel is bij agendapunt 6.b waarbij de geheimhouding wordt gevraagd op te leggen, ingeperkt tot de stukken die daarin staan. Is dat voldoende? Zijn er nog vragen over? Ik zie duimpjes.
Ik kreeg net de vraag hoe het zit met de hoofdelijke stemming. We hebben er niet voor gekozen om op dit moment al een nummer te trekken voor de hoofdelijke stemming aangezien er nog geen amendement is ingediend. Mocht dat wel gebeuren dan gaan we natuurlijk loten en dan hoort u vanzelf wie als eerste gaat beginnen. Dus dat komt helemaal goed.
Dan kom ik bij de vraag of iemand stemming over de agenda wenst. Ik zie geen reacties, dan is daarmee de agenda vastgesteld met dank daarvoor.

a. Raadsvoorstel Benoeming commissielid

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de benoeming van een nieuw commissielid. De raad wordt gevraagd in te stemmen met de benoeming van de heer P.G.J. Frigge van GroenLinks. Van harte welkom. Ik heb u net al gezien maar u komt zo ook in beeld. Hiervoor wordt aan u als raad gevraagd om u uit te spreken over de geloofsbrieven van het nieuwe commissielid en hierover zal de Commissie Onderzoek Geloofsbrieven u adviseren. Het is aan de heer Zinck als voorzitter van de commissie om dit onderzoek toe te lichten. Ik geef het woord graag aan mijnheer Zinck.

De heer **Zinck** (VVD): Dank u wel voorzitter, de Commissie van de raad van de gemeente Zoetermeer in wier handen werden gesteld de geloofsbrieven en verdere bij de Kieswet gevorderde stukken, ingezonden door de heer P.G.J. Frigge, rapporteert de gemeenteraad van de gemeente Zoetermeer dat zij bovengenoemde bescheiden heeft onderzocht en in orde bevonden. Gebleken is de kandidaat aan alle door de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De Commissie adviseert dan ook de heer Frigge te benoemen als commissielid van de gemeente Zoetermeer. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Zinck en dank voor het werk van de commissie. Dat betekent dat er geen belemmeringen zijn om de heer Frigge te benoemen als commissielid. Er is ook geen verzoek tot schriftelijke stemming ontvangen dus ik ga ervan uit dat de benoeming bij acclamatie akkoord is. Dat is volgens mij het geval en dan is dat gedaan, hartstikke mooi. Dan gaan we naar het afleggen van de belofte door de heer Frigge. Kunt u even wat zeggen, mijnheer Frigge, want dan komt u in beeld. Dat is het lastige van deze situatie, dat ik nu nog de heer Zinck in beeld heb die het advies van namens de Commissie Onderzoek Geloofsbrieven heeft gegeven. Kunt u het woord tot ons richten, mijnheer Frigge?

De heer **Frigge** (GroenLinks): Ja natuurlijk burgemeester. Ik moet iets langer praten denk ik en dan ben ik in beeld?

De **voorzitter**: Fantastisch, nu bent u helemaal in beeld. Dank u, anders praat het zo raar als ik de belofte uitspreek. Ik ga ervoor staan en ik ga ervan uit dat u dat thuis ook doet. U kent de procedure en ik ga ervan uit dat u weet dat u straks mag antwoorden met de zinsnede 'dat verklaar en beloof ik'.

"Ik verklaar dat ik, om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk,
onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.
Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.
Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik
mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **Frigge** (GroenLinks): Dat verklaar en beloof ik!

De **voorzitter**: Fantastisch, dank u wel en dan mag ik u als eerste feliciteren met de benoeming tot commissielid in de gemeenteraad van Zoetermeer. Dank u wel en fijn dat u bij ons bent. Wilt u nog iets zeggen tegen de gemeenteraad? Die mogelijkheid heeft u nu en dat gebeurt niet vaak dus gaat uw gang.

De heer **Frigge** (GroenLinks): Hartelijk dank. Het is voor mij ook heel mooi en het is een mooie stap om als commissielid namens GroenLinks in deze raad te mogen zitten. Mijn eerste kennismaking met de gemeenteambtenaren was heel erg positief net als de gesprekken die ik heb gehad met mijn fractie en het bestuur van GroenLinks, een superenthousiaste club. Ik heb er heel veel zin in en volgende week ben ik aanwezig.

De **voorzitter**: Fantastisch. Dank u wel. Ik zie overal klappende handjes dus dat betekent dat iedereen u van harte feliciteert met uw benoeming. Ik dank u voor uw digitale aanwezigheid vanavond en we hopen u te zien bij de komende commissievergadering. Normaal gesproken zou dit allemaal veel persoonlijker gaan en zou ik u bloemen overhandigen, maar dat gaat nu helaas niet. Maar niet getreurd, ze worden morgen bij u thuisbezorgd. Ik hoop dat u thuis bent want dan kunt u de bloemen zelf in ontvangst nemen. Bij dezen heel veel succes met het werk dat u gaat doen.
Ik krijg nog even de vraag, maar dat vind ik altijd een beetje onbehoorlijk om naar te vragen, naar uw voornaam. Misschien kunt u dat zelf nog zeggen.

De heer **Frigge** (GroenLinks): Mijn roepnaam is Paul.

De **voorzitter**: Goed, Paul Frigge. Dat is voor iedereen dan ook duidelijk. Ik vind het niet zo netjes om met voornamen te gaan strooien, maar bij dezen heeft u dat gezegd. Dank u wel en heel veel succes.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Er hebben zich geen insprekers gemeld dus dat betekent dat we ook dat agendapunt als afgehandeld kunnen beschouwen.

3. Mondelinge vragen

De **Voorzitter**: Er zijn vragen ontvangen van mijnheer Van Steenis van GroenLinks over de evaluatie jaarwisseling 2020-2021. Gaat uw gang mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Als eerste bedankt voor de evaluatie Jaarwisseling 2020-2021 en het bijbehorend schaderapport. Deze zijn mooi op tijd aangeleverd. Burgemeester, u gaf 11 januari jl. aan pijn in de buik te hebben gehad in de aanloop naar de jaarwisseling en ondanks dat niet iedereen begrepen had wat er met een vuurwerkverbod precies bedoeld werd, gaf u aan dat het minder lijkt te zijn geweest. Mijn fractie van GroenLinks heeft een paar vragen.
Het is goed om in de aanbeveling te lezen dat meer op preventie wordt ingezet. Waar denkt het college dan aan? Dan lees ik de aanbeveling om zand te faciliteren, die zin heb ik echt een paar keer moeten lezen. Staat dat er nu echt? Dat kan toch niet de innovatieve maatregel zijn die in het eerste punt van die aanbeveling wordt bedoeld? Voor mijn fractie is het belangrijk dat houtrook van reguliere kachels wordt verminderd, dan kan de gemeente toch geen open vuur met weet ik wat voor brandbaar materiaal met schadelijke stoffen in de openbare ruimte faciliteren? Hoe kan die aanbeveling aangepast worden?
Er was alsnog veel vuurwerk, maar minder dan de afgelopen jaren. Welk effect heeft dat gehad op de schoonmaak van de stad? Daar heb ik wel naar gevraagd maar helaas niets over teruggelezen. Verder lees ik niets over het aantal slachtoffers, anders dan het incident met de brandweerman zoals u dat zelf verteld heeft. En als er in Zoetermeer deze jaarwisseling geen slachtoffers zijn gevallen, is dat geweldig en dan zou ik het ook fijn vinden dat in de evaluatie ook zo vast te leggen. Graag een overzicht met slachtoffers ten opzichte van de afgelopen jaren.
En dan mis ik de allerbelangrijkste aanbeveling, terwijl u burgemeester, daar in de beantwoording van mijn vragen van afgelopen januari op hintte, namelijk het verbod op het afsteken van vuurwerk en om dat permanent in te voeren. Waarom is dat niet als aanbeveling opgenomen? Verschillende burgemeesters hebben zich al uitgelaten over een algeheel vuurwerkverbod. Hoe staat u daarin en bent u van plan zich bij deze burgemeesters aan te sluiten?

Burgemeester, buikpijn moeten we voorkomen. Hoe gaat u de voorbereiding voor de komende jaarwisseling aanpakken? En tot slot het verzoek om ons tijdig te informeren over de aanpak van de komende jaarwisseling: wanneer is die aanpak beschikbaar? Dat was het voorzitter.

Burgemeester **Bezuijen**: Dank u wel voor uw uitgebreide vragen, mijnheer Van Steenis.
Ik zal proberen zo goed en beknopt en zo helder mogelijk te antwoorden. Misschien is het wel even goed om aan de voorkant te duiden dat dit een evaluatie is die voortgekomen is uit de evaluatie van de operationele diensten en vooral ook van de aanbevelingen die daaruit naar voren zijn gekomen. Uw eerste vraag was 'wat betekent het voor preventie?' We gaan nog uitgebreid onderzoeken wat we daar mogelijk in zouden kunnen doen. U kunt daarbij ook denken aan bijvoorbeeld het verwijderen van prullenbakken op hotspotlocaties. U heeft ook gezien dat de prullenbakken een behoorlijk bedrag aan schade opleveren. Het wrange doet zich voor dat de schade aan de prullenbakken ongeveer net zo veel kost als het weghalen van de prullenbakken dus dat is een beetje een dilemma waar we in terechtkomen. Maar we gaan wel kijken of we een mogelijkheid zien om dat bijvoorbeeld te doen, maar ook om bijvoorbeeld bewoners in wijken waar meer schade is ontstaan, te informeren dat de schade daar is ontstaan en dan hopelijk door het inzichtelijk te maken, de bewoners wat bewuster te maken van het feit dat de schade er is. We hopen dat mensen zich daardoor dan ook meer bewust zijn van het feit dat dat kosten voor de gemeenten met zich meebrengt. Dat zijn twee voorbeelden, maar er zullen er meer komen. Dat gaan we de komende periode wat mij betreft verder uitwerken.
Zand, dat was overigens niet de eerste aanbeveling die er stond, dat heb ik zelf nog even snel teruggekeken. Dat was een van de aanbevelingen en dat heeft alles te maken met het feit dat – dat is ook in deze regio gebruikelijk – er veel gebruik wordt gemaakt van vuur, vuurkorven en oliedrums. We merken dat met name in de nacht mensen sfeervuurtjes maken. We willen dan eigenlijk het liefst met oliedrums werken die dan op zand zijn geplaatst want dat betekent dat er minder schade aan het wegdek ontstaat en dat daardoor het schadebedrag lager zou kunnen zijn. Dat gaan we nog uitwerken en u zegt 'je wilt eigenlijk open vuur zo veel mogelijk voorkomen' en daar ben ik het op zich wel mee eens, maar het is ook niet de bedoeling dat er afvalstoffen in gaan. Je ziet daar soms hele matrassen en banken in gaan en dat is niet de bedoeling. Het is echt de bedoeling dat het als een sfeervuur wordt gebruikt en daar gaan we ook wat mij betreft wat strenger op toezien. We gaan daar zelfs de APV voor aanpassen. Die APV-wijziging komt u kant nog op, maar daar zullen we er ook wat nadrukkelijker bij stilstaan dat het echt alleen de bedoeling is om met die oliedrums en vuurkorven te werken en dan op een bepaalde manier. Daar gaan we de komende periode verder aan werken en het lijkt me goed dat we op het moment dat we weer verder zijn met het plan van aanpak voor de komende jaarwisseling, we met u daar nadrukkelijk bij stilstaan. U heeft iets gevraagd over de schoonmaak van de stad. Die blijkt aanzienlijk minder te zijn geweest. Dus er is minder schoongemaakt, er was op minder plekken noodzaak om schoon te maken, wat op zichzelf denk ik een positief punt is.
Dan uw vraag over letsel en slachtoffers die zijn gevallen. Ik heb inderdaad al verteld over de brandweerman. We hebben in totaal twee mensen gehad waarbij sprake was van alcoholletsel. Dat betekent dat mensen als gevolg van te veel gebruik daarvan slachtoffer zijn. Dat zijn dus heel lage aantallen en dat is op zichzelf ook positief. Ik ben het met u eens, we zullen zorgen dat dat in de evaluatie zeker terugkomt. Dat lijkt me heel goed.
Dan uw vragen over datgeen waar we allemaal mee bezig zijn. Het is een beetje raar in deze tijd om daar nu heel nadrukkelijk mee bezig te zijn. Maar ik heb inderdaad in januari ook gezegd dat ik er zeker voorstander van ben dit door te zetten omdat we wel hebben geconstateerd dat het tot minder problemen leidt. We hebben ook wel geconstateerd dat behoorlijk wat vuurwerk wel is afgestoken. Dus wat mij betreft, gaan we hier wel mee door, met de aanpak van het terugdringen van het vuurwerk, maar hoe dat er precies juist komt te zien... Ik vind het heel essentieel dat dat landelijk wordt gedaan want als we dat niet landelijk doen, heeft het geen effect. Ik heb als tweede voorwaarde dat we dat voor de zomer besluiten. We hebben ook gezien dat het dit jaar met name voor vuurwerkhandelaren heel lastig was om daarop in te spelen doordat de overheid daar heel laat een besluit over nam. We zitten nu met de verkiezingen en er komt een nieuw kabinet en we weten ook niet wat dat gaat betekenen. Maar wat mij betreft de oproep om dat voor de zomer kenbaar te maken. Mijn insteek is om op deze voet verder te gaan en zo zullen we dat ook in de regio kenbaar maken, dat had ik nog niet gezegd. In de regio zijn we ook heel nadrukkelijk bezig met de evaluatie en daar zal dit ook nog in terugkomen.
U heeft ook nog een vraag gesteld over de voorbereiding van de aanpak van de nieuwe jaarwisseling. Dat doen we eigenlijk altijd op dezelfde manier. Ik heb al aangegeven dat we nog kijken 'kunnen we nog dingen voorkomen?' want u mag gerust weten dat ik er wel een beetje de pest over in had dat het schadebedrag niet lager was geworden terwijl we er toch heel veel aan gedaan hadden. Maar u heeft ook gezien dat dat te maken heeft met heel specifieke zaken, zoals bijvoorbeeld de Mandelabrug,

maar ook de scholen. We gaan kijken of we daar nog extra op kunnen inzetten om dat ook weer terug te brengen, maar dat kost ook allemaal weer geld en capaciteit dus daar moeten we goed naar kijken. De scenario's worden verder uitgewerkt in april en mei en dan is het streven om in oktober het plan van aanpak voor de jaarwisseling weer gereed te hebben. Dan lijkt het me goed dat u daar ook kennis van neemt en dan zal ik ervoor zorgen dat dat ook ter kennisgeving aan de raad wordt gestuurd.
Dat wast mij betreft de beantwoording van de vragen die u heeft gesteld. Is dat voldoende mijnheer Van Steenis?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja, hartelijk dank burgemeester. Dat is duidelijk. Ik zie uit naar het nieuwe plan van aanpak. Ik hoor u wel veel materiaalgerichte zaken noemen en van mij mogen er ook wat mensgerichte zaken bij. Ik wil ook u, het college, en de ambtenaren vragen om het innovatieve gedeelte daar nog eens goed bij te betrekken. Dan komt zand toch minder snel bij mij boven. Ik denk dat er ook nog andere mogelijkheden zijn om mensgericht te kijken hoe we een prettige en veilige jaarwisseling voor iedereen kunnen creëren. Dus ik kijk uit naar de voorstellen. Ik hoor u zeggen 'ik sluit me aan bij een volledig vuurwerkverbod, mits landelijk', en uiteraard mits op tijd besloten. Dat lijkt me evident. Dus dank voor de beantwoording.

Burgemeester **Bezuijen**: Dank u wel mijnheer Van Steenis, ik zal uw punt meenemen om het zeker niet alleen in de materialen te zoeken, maar ook zeker in het gedrag. Ik heb al aangegeven dat we ook bewoners meer bewust willen laten worden van wat er in hun buurt gebeurt. Ik heb zelf ook mogen constateren dat het in sommige wijken heel rustig was en in sommige wijken gebeurde meer. Dus daar moeten we ook gaan kijken of we dat wijkgericht kunnen doen en daar hebben we uiteindelijk inwoners voor nodig om ook gedrag daar hopelijk te kunnen aanpassen en de mensen erop te kunnen aanspreken. Maar zoals gezegd, we komen erop terug. Dank.

De **voorzitter**: Dan heb ik geen vragen meer aangemeld gekregen dus kunnen we dit onderdeel van de agenda als afgehandeld beschouwen.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: Zijn er mededelingen vanuit de raad? Dat is niet het geval. Zijn er nog mededelingen van het college? Wethouder Van Driel.

Wethouder **Van Driel**: Ik vraag even aandacht voor de uitnodiging voor de themabijeenkomst Actieagenda werk en schulden en inkomensondersteunende regelingen en dan met name de Tozo en de TONK. Dat is een technische bijeenkomst die zal plaatsvinden op maandag 29 maart a.s. na afloop van de reguliere commissie Samenleving. We willen in ieder geval met u van gedachten wisselen over die actieagenda, technisch dan, en we gaan praten over de ondersteuningsregelingen zoals de Tozo en TONK die we op dit moment uitvoeren. De ontwikkelingen gaan best snel. Zo hebben we afgelopen vrijdag gehoord dat het oorspronkelijke bedrag dat het kabinet heeft toegezegd voor de TONK al verdubbeld is en ik hoop ook niet dat dat de laatste toezegging is die we daarover zullen ontvangen. Dus ik wilde dat nogmaals bij u onder de aandacht brengen. Hartelijk dank.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Van Driel. Zijn er nog andere collegeleden met een mededeling? Dat is niet het geval. Dan gaan we naar het volgende agendapunt.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: Ik heb begrepen dat mevrouw Van der Meer het woord wenst over de afdoening ingekomen stukken.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, dank u wel. We zien dat ingekomen stuk 20-505 en 21-007 nog steeds geen antwoord hebben gehad en we hopen dat dat voor de volgende vergadering is opgelost. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik kijk even, kunt u de nummers nog een keer herhalen want ik heb ze zo snel niet kunnen vinden.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): 20-505 en 21-007.

De **voorzitter**: Oké. Ik hoor rechts van mij 'ja', dus dat betekent dat we voor beide stukken gaan zorgen dat daar spoedig beantwoording op komt. Anderen die nog het woord hierover wensen te voeren? Mevrouw Van der Meer?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, ik hoop dat alleen maar vergeten is om ons de antwoorden te geven en dat die mensen wel antwoord hebben gehad. Ik zou het fijn vinden als we even kunnen zien wanneer ze echt antwoord hebben gekregen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat die toezegging gedaan wordt. Ik kan zo snel niet zien welke brieven dat zijn, maar ik zeg toe dat dat wordt uitgezocht en u krijgt daar zo snel mogelijk terugkoppeling van. Laten we dat zo afspreken. Anderen die nog het woord hierover wensen te voeren? Niet het geval. Is er iemand die stemming hierover zou willen? Ook niet het geval, dan is dat met inachtneming van de opmerkingen van mevrouw Van der Meer aanvaard.

6. Bekrachtiging/opheffing geheimhouding

a. raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlagen 1 en 2 bij Raadsmemo Halfjaarrapportages GR Bleizo en Bedrijvenschap Hoefweg

De **voorzitter**: Heeft er iemand behoefte aan het geven van een stemverklaring? Ik zie geen reacties, is er iemand die er stemming over wenst? Niet het geval. Dan is dat bij dezen bekrachtigd.

b. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlage 4 bij Raadsvoorstel vaststellen grondexploitatie Kwadrant B&F/Edisonpark

De **voorzitter**: Ik heb net al gezegd dat daar een gewijzigde bijlage bij zit. Bij het vaststellen van de agenda hebben we het daarover gehad. Dat is de gewijzigde bijlage op basis van de reactie van mevrouw Van der Meer. Heeft er iemand behoefte aan het geven van een stemverklaring? Mevrouw Van der Meer, gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter. Toen ik vanmiddag keek zaten er nog twee stukken bij de geheime stukken, een met een heleboel tekst en een met een heleboel zwart. Het is nog wel een puzzel dadelijk. Maar ik wil hier vooral zeggen dat we bijna iedere maand wel iets moeten doen aan die geheime stukken en ik zou het heel fijn vinden als ik niet degene was die dat alsmaar moet controleren en uitzoeken en nagaan, maar dat het college dat voor zijn rekening neemt. Voor de rest denk ik dat we er zo wel uitkomen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Het is niet gebruikelijk, een stemverklaring, maar ik wil u toezeggen dat ik dat mee zal nemen naar het college want ik ben het volstrekt met u eens dat we dat anders zouden moeten oplossen. We gaan daar kritisch naar kijken.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, dit was ook helemaal geen stemverklaring.

De **voorzitter**: O, dat dacht ik. Maar het was gewoon een opmerking, maar wilt u dan nu een stemverklaring geven?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Nee, voorzitter, we gaan akkoord. Maar bij deze onderwerpen hebben we geen termijn of wat ook, maar moet af en toe wel wat gezegd worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik raak zelf in verwarring want in mijn annotatie staat 'behoefte aan een stemverklaring: mevrouw Van der Meer'. Vandaar dat ik dacht dat u een stemverklaring had maar als dat niet zo is, prima, dan hebben we dit minidebatje even met elkaar gevoerd en is uw punt helder. Dan vraag ik of iemand anders een stemverklaring zou willen geven. Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming hierover wenst? Ook niet het geval, dan is dit bekrachtigd.

7. Hamerstukken

a. Raadsvoorstel Toestemming wijziging GR Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4

De **voorzitter**: Wie wil daar een stemverklaring over geven? Ik heb mevrouw Van der Meer staan, klopt dat?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja, dank u wel. We gaan akkoord met het voorstel maar we gaan ervan uit dat er meer communicatie richting de betrokken bewoners gaat plaatsvinden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Is er nog iemand die een stemverklaring af wenst te leggen? Niet het geval. Is er iemand die stemming hierover wenst? Dat is ook niet het geval zie ik, dan is dit voorstel aanvaard.

b. Raadsvoorstel Beheerbegroting 2021-2024

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring? Mevrouw Van der Meer, gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Zó! Zoetermeer blijft het niet normaal vinden dat na vaststelling van de begroting door de raad er allerlei wijzigingen worden doorgevoerd die aan ons als technisch en te belangrijk worden voorgelegd. Dit gebeurt standaard, ieder jaar weer en we stemmen tegen dit voorstel. Als we de enige fractie zijn, is stemming wat ons betreft niet nodig, maar dan graag met aantekening in de besluitenlijst dat wij geacht worden te hebben tegen gestemd, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Met het geven van deze stemverklaring heeft u dat aangegeven, maar dat betekent als u zegt 'ik hoef daar niet over te stemmen', dat als u daar niet tegen stemt, het een unanieme stemming wordt. Dat moet ik wel bij zeggen want daar gaat u dan wel mee akkoord. Dan is er geen andere mogelijkheid, anders moet het naar de briefstemming. Anders kan het niet. Dus de stemverklaring en zo wordt het aangetekend in het verslag. Dat is de procedure zoals we die doorlopen. Akkoord? Anderen nog voor een stemverklaring? Nee, dan vraag ik of iemand stemming wenst hierover. Dat is niet het geval. Dan is dit voorstel aanvaard.

c. Raadsvoorstel overzicht geheime stukken en besluit geheimhouding - maart 2021

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming wenst? Ook niet het geval, dan is dit raadsvoorstel aanvaard.

d. Raadsvoorstel Afdoening moties actualisatie februari 2021

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wenst iemand stemming? Ook niet het geval, dan is ook dit raadsvoorstel aanvaard.

e. Raadsvoorstel Benoeming leden Presidium

De **voorzitter**: Hier heb ik in ieder geval van de heer Boerboom het verzoek gekregen een stemverklaring te mogen afleggen. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. GroenLinks is, net als veel andere partijen denk ik, altijd blij met raadsleden die zich enthousiast willen inspannen voor het presidium. Wel constateren we dat twee fracties nu met twee leden vertegenwoordigd zijn. We gaan ervan dat alle leden hun functie apolitiek invullen en dat dit dus geen probleem hoeft te zijn. We zullen daarom instemmen met de benoemingen.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom voor de stemverklaring. Anderen met een wens tot stemverklaring? Niet het geval, ik begreep van de griffie dat zowel over de benoeming van mevrouw Hoekstra als mijnheer Zamani geen verzoek tot schriftelijke stemming is ontvangen dus ik ga ervan uit dat deze benoeming bij acclamatie voor u akkoord is. Ik zie handjes klappen dus ik kan dat concluderen. Dank u wel en we wensen mijnheer Zamani en mevrouw Hoekstra natuurlijk heel veel succes met het werk in het presidium.

f. Raadsvoorstel Benoeming lid Werkgeverscommissie

De **voorzitter**: Wenst iemand hier een stemverklaring over af te geven? Dat is niet het geval. Het enige is, en dat is de reden dat we voor briefstemming hebben gekozen, dat we hierover schriftelijk die-

nen te stemmen omdat er voor deze vacature meerdere kandidaten zijn, te weten mevrouw Van den Berg en mevrouw Meurs. Het gaat om personen en dat betekent dat u ook een bijzonder stembiljet krijgt. Maar dat zal u morgen allemaal duidelijk worden als u het ontvangt. Dat betekent dat we hier vanavond geen besluit over nemen, maar dat dat met de briefstemming meegaat.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Voorzitter, mag ik een vraag stellen?

De **voorzitter**: Mijnheer Blansjaar, gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Kunnen de kandidaten niet een toelichting geven waarom zij in de Werkgeverscommissie willen komen?

De **voorzitter**: Dat kan maar het is een hamerstuk, dat is wat ongebruikelijk, maar het mag. Ik wil die ruimte wel bieden, maar dan stel ik voor dat even kort te doen. Tenzij mevrouw Van den Berg en mevrouw Meurs daar geen behoefte aan hebben. Mevrouw Van den Berg?

Mevrouw **Van den Berg** (Fractie van den Berg): Ik heb dit niet voorbereid voorzitter, maar ik wil best even een verklaring geven en dat is dat ik me heel graag wat meer in zou willen zetten voor de griffie en dat dat op deze wijze denk ik het beste kan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mevrouw Meurs

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, ook voor mij totaal onverwacht maar geen probleem. De griffie levert heel belangrijk werk en ik denk dat ik daar een aardige blik op kan werpen met mijn inmiddels zeven jaar raadswerk. Dus vandaar dat ik me heb aangemeld.

De **voorzitter**: Sorry dat ik u daarmee overval, maar het is op verzoek van uw collega. Ik stel voor, ook naar mijnheer Blansjaar, als u dit soort verzoeken heeft, probeert u die dan tijdig in te dienen want dat is voor de mensen in kwestie prettiger, maar volgens mij heeft u beide een goede toelichting gegeven, dank daarvoor. Mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): In het verleden is dat vaker gebeurd. Toen ik aantrad, werd er ook aan mij gevraagd 'wat is uw motivatie'? Vandaar dat ik dacht 'het lijkt me wel leuk om de motivatie te horen'. Ik heb het wel vaker meegemaakt dat ernaar gevraagd werd.

De **voorzitter**: Zeer zeker en daar heb ik ook geen enkel bezwaar tegen, maar het zou voor de persoon in kwestie handig zijn te hebben geweten dat dat zou worden gevraagd. Dat was meer mijn punt. Maar volgens mij heeft u toelichting gegeven en kunt u daarmee uw keuze maken.

g. Raadsvoorstel Benoeming lid Werkgroep ICT

De **voorzitter**: Heeft iemand behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Ook hier geldt dat voor de benoeming van mijnheer Weekenstroo geen verzoek tot schriftelijke stemming is ontvangen dus ik ga ervan uit dat ook deze benoeming bij acclamatie voor u akkoord is. Ik zie allemaal klappende handjes. Hartstikke goed. Ook mijnheer Weekenstroo veel succes in deze werkgroep.

h. Raadsvoorstel vaststellen grondexploitatie Kleurlaan

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring? Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, Zó! Zoetermeer moet helaas tegen dit voorstel stemmen. We willen geen verantwoordelijkheid dragen voor parkeerproblemen die wij verwachten.

De **voorzitter**: Dank u wel voor deze stemverklaring. Zijn er anderen met een stemverklaring? Mevrouw Bout, gaat uw gang.

Bout: Dank u wel voorzitter, de PvdA is blij dat er eindelijk weer eens sociale woningen worden gebouwd en is heel erg blij met dit project en zal voor stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bout. Anderen? Niet het geval, is er iemand die stemming wenst?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter we zijn tegen, dus...

De **voorzitter**: Ja, helder. Maar ik probeer het toch maar even want daarnet dacht u daar anders over. Dus ik dacht 'ik kan het even proberen', maar dan gaat dit naar de briefstemming. Akkoord.

i. Raadsvoorstel Afgeven ontwerpverklaring van geen bedenkingen Willem Dreeslaan

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring? Niet het geval. Is er iemand die stemming wenst over dit voorstel? Ik zie geen reacties dus dan is dit raadsvoorstel aanvaard.

j. Raadsvoorstel Aanwijzing accountant

De **voorzitter**: Ook hier, heeft iemand behoefte aan het geven van een stemverklaring? Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): We willen graag alle mensen die hebben gewerkt aan de aanbesteding hartelijk bedanken. Dat geldt natuurlijk voor de griffie en de ambtelijke organisatie, maar in het bijzonder ook voor Klaasjan de Jong en Ismael Zamani die vanuit de Auditcommissie een heleboel werk hebben verzet.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Anderen nog voor een stemverklaring? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming hierover wenst? Geen reacties, dan is dit raadsvoorstel aanvaard.

k. Besluitenlijst en notulen 15 februari 2021

De **voorzitter**: Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming wenst hierover? Dat is ook niet het geval. Dan zijn besluitenlijst en notulen vastgesteld, dank.

8. Debat (inclusief stemmingen)
a. Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Dwarstocht 2019

De **voorzitter**: Ik heb inmiddels alle sprekers al doorgekregen dus ik ga het lijstje af dat ik hier voor me heb liggen dat door de griffier is opgesteld en ik begin bij mevrouw Van der Meer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, we vinden het een mooi plan en we hopen dat het net zo mooi uitpakt als nu is voorzien. We hebben in de commissie al aangegeven dat we graag bericht willen hebben als het gelukt is om vaste afspraken te maken over het sociale woningbouwgedeelte en we horen daar graag een toezegging over van de wethouder.
Van een klein aantal omwonenden hebben we zorgen over het groen gehoord. Wat Zó! Zoetermeer betreft, wordt dat zo netjes mogelijk opgelost. Dus we dienen de motie van D66 mee in. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Mijn collega de heer Louw heeft in de commissie namens de PvdA aangegeven blij te zijn dat we nu een woningbouwproject hebben waar iedereen blij van wordt, ook de huidige omwonenden. Dan blijft het jammer dat er een paar mensen toch het idee houden dat ze niet goed gehoord zijn. Overigens sprak de wethouder van circa vijf mensen, maar dat zijn er echt nog wel wat meer. Niettemin snappen we waarom er gekozen wordt voor de in te plannen opgenomen rondweg. Wel vinden we dat er bij de nieuwe beplanting moet worden gezorgd dat de huidige omwonenden aan het Slotermeer hun groene uitzicht zo veel mogelijk behouden en daarom dienen we de motie van D66 die hiertoe strekt mede in. Tot slot, de wethouder heeft vorige week in de commissie toegezegd dat de geplande sociale huurwoningen er komen en anders verbiedt hij de ontwikkelaar om het project af te maken. De PvdA zou die toezegging graag herhaald horen worden in de raadsvergadering, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bout. Ik hoor al twee keer D66, dus ik ga eerst even naar mevrouw Bakkers, dan kan zij de motie indienen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Dank u wel voorzitter. Het is inderdaad geen verrassing, mijn fractie dient een motie in voor de bewoners bij de woningbouwplan Dwarstocht om aan beide zijden een vakantiegevoel te creëren. Bij de afgelopen commissievergadering bracht onze collega Bos het voorstel in om de groenbeleving aan het water te realiseren en in aanloop daarnaartoe bleek uit gesprekken met bewoners dat we met aanvullend groen op basis van een beplantingsplan tegemoet kunnen komen aan de bezwaren van de huidige bewoners. Mijn fractie vraagt daarom het college een uitgebreider en hoogwaardiger beplantingsplan te maken binnen de beperkte middelen die er zijn. Dat gebeurt wat ons betreft in samenspraak met de omwonenden van Slotermeer en Brielsemeer en de actieve groep van potentiële bewoners van het plan. Over drie maanden horen we graag de uitkomsten van het college. Deze motie is, zoals gezegd, door mevrouw Van der Meer opgesteld, samen met Zó! Zoetermeer en wordt breed ondersteund. Dank u wel voorzitter.

Motie nr. 2103-01 ingediend door D66, Zó! Zoetermeer, LHN, Zoetermeer Vooruit, Fractie Van den Berg, PvdA, GroenLinks, VVD, PDvZ, CDA
Groenstruweel - Aan beide woonzijden vakantiegevoel

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 15 maart 2021;

constaterende dat:
- omwonenden van het woningbouwplan Dwarstocht zich niet geheel kunnen vinden in het verlies van de beleving van hun groene uitzicht;

overwegende dat:
- het goede vakantiegevoel van groenbeleving aan beide zijden van de watergang wellicht redelijkerwijs te realiseren is;
- aanvullende groenvoorzieningen in een beplantingsplan tegemoet kunnen komen aan de aangevoerde bezwaren;
- vanwege beperkingen in de groenstrook tussen weg en watergang ook het huidige dijktalud wellicht bij het beplantingsplan te betrekken is;
- extra aandacht te geven aan het beplantingsplan ter plaatse van de dijkwoningen waar de huidige dijk doorbroken is;

verzoekt het college:
- een uitgebreider en hoogwaardiger beplantingsplan te maken binnen de beperkingen die er zijn;
- dit plan in samenspraak met de aanwonenden van het Slotermeer en Brielsemeer en de actieve groep potentiële bewoners van het plan ('de Vrijbuiters') op te stellen op het niveau van consulteren;
- de kosten voor de voorbereiding en uitvoering te dekken uit de grex met een maximum van € 20.000,00;
- de gemeenteraad over uiterlijk drie maanden te informeren over de uitkomsten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers, uw motie is ingediend. Hij zit nog niet in iBabs, maar dat zal denk ik elk moment gebeuren dus u kunt hem dan zelf zien. Dan ga ik naar de heer Blansjaar.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Het is wel zuur dat omwonenden niet direct met de ontwikkelaar en architect vroegtijdig in contact zijn geweest. De samenspraak was dan waarschijnlijk anders verlopen. De wethouder klopte zichzelf op de borst dat de samenspraak goed is verlopen maar in de ogen van de bewoners, in ieder geval een groep bewoners, niet. Wij zijn er voor de bewoners en niet andersom. Het luisteren naar de bewoners en van het begin hen erbij betrekken, is pas echt participatie. We dienen de motie van D66 mede in en dat doen we als second best aanvaardbaar alternatief. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Blansjaar. Mijnheer Van der Snoek, gaat uw gang.

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, ik herhaal wat ik vorige week in

de commissie zei: een voormalig bedrijventerrein transformeren in een bijzonder woonmilieu, 205 woningen die een vakantiegevoel uitstralen. Wat zijn we in coronatijd toe aan dat vakantiegevoel. Zoals meerdere partijen hebben we aangegeven: plant waar mogelijk royaal en volwassen planten. We dienen daarom de motie van D66 mede in zodat ook Slotermeer een vakantiegevoel behoudt. Immers, zij zijn niet tegen de komst van de woningen, maar willen hun groene uitzicht behouden. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mijnheer Smitskam.

De heer **Smitskam** (PVV): Dank u wel voorzitter, we zijn positief over de plannen betreffende het bestemmingsplan Dwarstocht. De PVV vindt het belangrijk dat er voortvarend wordt gewerkt aan de ambities om woningen te bouwen en daarmee kansen te creëren voor de Zoetermeerders voor wie er dringend woonruimte moet komen. Er is een groot tekort aan en daar moeten we, terecht, wat aan doen. Met de plannen die er liggen, kunnen we in ieder geval ruim 200 gezinnen huisvesten en dat is goed nieuws. Natuurlijk worden deze plannen niet door iedereen met enthousiasme ontvangen. De directomwonenden hebben terecht hun zorgen geuit en vragen gesteld aan de gemeente. Sommigen hebben een zienswijze gedeeld we begrijpen dat helaas niet iedereen tevreden kan worden gesteld, alhoewel we dat uiteraard heel graag zouden willen. Maar we hebben de indruk gekregen dat waar mogelijk wel degelijk rekening is gehouden met bezwaren en wensen van de bewoners van bestaande woningen, onder andere door de dijkwoningen iets terug te plaatsen en daarmee meer ruimte te creëren om een groene as te realiseren tussen de rondweg en de bestaande woningen.
De parkeernorm blijft wat de PVV betreft een heikel punt. Voor dit beleid krijgt u bij ons de handen niet op elkaar en wat ons betreft zou daar meer aandacht voor mogen komen. Maar daarmee vertellen we niets nieuws. Dat was het voorzitter. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Smitskam. Ik ga over naar mijnheer Schotel. Gaat uw gang.

De heer **Schotel** (VVD): Dank voorzitter, het plan Dwarstocht ziet eruit als een toekomstige aanwinst bij het woningaanbod in Zoetermeer. Vorige week deden we een verzoek aan het college om bij de nieuwe aanplant aan de kant van Slotermeer gebruik te maken van volle en redelijk volgroeide bomen en heesters en niet krenterig te zijn met het beplantingsplan. Er ligt nu een motie van D66 die dit beoogt. Die dienen we mee in. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik de heer Bauer. Gaat uw gang.

De heer **Bauer** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ik ben bang dat ik in herhaling val. Ook GroenLinks vindt het een goed plan zoals het er nu ligt, met name de toezegging over de sociale huurwoningen staat ons aan, maar daar geldt wel weer voor dat we graag een toezegging hebben dat als het onverwachts niet zou gebeuren, we dat zo snel mogelijk horen en dat dan de rest van de bouw ook niet doorgaat. Verder wat betreft groen sluiten we ons aan bij de motie van D66 die we ook meeindienen om ervoor te zorgen dat daar zo goed mogelijke groenbeleving komt voor zowel de mensen aan de Slotermeerkant, als de mensen die in het plan Dwarstocht komen te wonen. Als € 20.000,00 niet voldoende zou zijn, willen we dat zo spoedig mogelijk horen want dan kunnen we daar wat aan doen. Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Bauer voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de heer De Jong, gaat uw gang.

De heer **De Jong** (CDA): Dank u wel voorzitter. Het CDA heeft geluisterd naar de inbreng van de omwonenden en wil nu een gebaar maken. In de commissie heeft ons commissielid Van Proosdij gepleit voor een uitgebreidere beplanting. Er ligt nu een motie voor die we mede-indienen. Binnen alle beperkingen die gelden, roept deze motie op tot een uitgebreider en hoogwaardiger beplantingsplan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer De Jong voor uw eerste termijn. Dan gaan we naar de heer Weening. Gaat uw gang.

De heer **Weening** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. De ChristenUnie-SGP is content met dit mooie plan. Er wordt na inspraak adequaat omgegaan met de belangen van de omwonenden naar onze mening en we steunen de motie van D66 dan ook. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Weening. Dan ga ik naar mevrouw Bink, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Altijd op vakantie, wie wil dat nu niet? Met de ontwikkeling van de locatie Dwarstocht wordt voor veel mensen deze wens werkelijkheid. Een bijzondere ontwikkeling, ook voor de gemeente Zoetermeer. Zoetermeer Vooruit vindt dat u wat betreft de participatie van omwonenden aan Slotermeer en Brielsemeer heeft gehoord. Maar toch willen de omwonenden meer. Voor een relatief klein bedrag heeft D66 een motie ingediend die Zoetermeer Vooruit mede-indient. Zoetermeer Vooruit is van mening dat er ook een vakantiegevoel moet zijn voor de bewoners van Slotermeer en Brielsemeer. Met deze motie om een uitgebreider beplantingsplan te maken, binnen de beperkingen die er zijn, kan ook een vakantiegevoel worden gegeven aan de bewoners van Slotermeer en Brielsemeer, met deze motie kunnen beide partijen vooruit. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink. Dan heb ik geen mensen meer op mijn lijstje staan en dan gaan we over naar de wethouder voor de beantwoording namens het college. Dat is volgens mij wethouder Rosier. Gaat uw gang.

Wethouder **Rosier**: Voorzitter, dat klopt helemaal. Ik check ondertussen of de motie al is bijgevoegd in iBabs, maar dat doe ik zo dadelijk wel als ik daarbij kom. We hebben hem volgens mij allemaal al gezien, maar ik dacht' ik doe dat voor de zekerheid nog even'.
Dank, volgens mij is het goed te horen dat er breed steun is voor dit plan. Inderdaad, een van de fracties zei het al, ik denk dat we zeker in deze tijd enorm behoefte hebben aan vakantie. Maar het wordt natuurlijk gewoon een echt woongebied. Een echt woongebied, zeg ik tegen de heer Blansjaar, waar de omwonenden en de ontwikkelaar ook in een vroeg stadium al samen contact hebben gehad en samen toen naar een groen plan hebben gekeken en het erover hebben gehad, een plan waar een groot deel van de bewoners wel tevreden over was.
Dan de sociale huurwoningen. Ik heb inderdaad gezegd 'er is een koppeling gemaakt tussen de laatste vijftig of zestig woningen en het realiseren van het appartementencomplex'. En we zorgen ervoor dat op het moment dat die derde fase gerealiseerd moet worden, en wij de grond gaan verkopen, we dan ook controleren of niet alleen de woningen worden gebouwd, maar ook het appartementencomplex met dus de sociale huurwoningen. Lukt dat niet, dan gaan we u niet alleen informeren, maar dan komen we bij de raad terug, al dan niet met een alternatief. Op het moment dat het wel is gelukt zullen we u natuurlijk ook informeren.
Dan als laatste de motie. In de motie staat goed en netjes verwoord dat er in het gebied een aantal beperkingen zijn zoals de waterleiding waar we het in de commissie ook over hebben gehad en dat het toevoegen van heel veel bomen wel echt lastig wordt, maar volgens mij kan het proces om nog eens goed met z'n allen naar dat groenplan te kijken extra goed worden doorlopen met deze motie en kan er gekeken worden wat wel kan en wat niet kan en wat wel en niet gewenst is. Daarom adviseert het college positief op de motie.

De **voorzitter**: Dank u wel voor de beantwoording in eerste termijn. Dan ga ik naar de tweede termijn van de gemeenteraad en begin bij mevrouw Van der Meer. Heeft u behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Mevrouw Bout, behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ik wilde alleen nog toevoegen dat de PvdA blij is met de toezegging van de wethouder die hij nu herhaald heeft, zoals hij vorige week ook heeft gezegd. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bout. De heer Blansjaar. Gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Nee hoor, dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Snoek, een tweede termijn?

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nee hoor, dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Geen tweede termijn begrijp ik?

De heer **Van der Snoek** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat klopt, geen tweede termijn.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. De heer Smitskam, tweede termijn?

De heer **Smitskam** (PVV): Ook voor mij niet voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Schotel, tweede termijn?

De heer **Schotel** (VVD): Nee, dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Bakkers?

Mevrouw **Bakkers** (D66): Kort, dank aan collega-raadsleden voor de steun voor de motie.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bakkers. Dan de heer Bauer voor een tweede termijn.

De heer **Bauer** (GroenLinks): Heel kort, ik ben blij dat de wethouder nog een keer herhaald heeft dat er een link is tussen de sociale huurwoningen en de ontwikkeling van deel 3 van het plan. Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan de heer De Jong?

De heer **De Jong** (CDA): Geen behoefte, wij zijn klaar om te stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan de heer Weening.

De heer **Weening** (ChristenUnie-SGP): Nee, dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nee, voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dan vraag ik voor de volledigheid toch even of de wethouder nog behoefte heeft om daarop te reageren.

Wethouder **Rosier**: Nee dat zal ik niet doen, dat is uitlokking.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder, dan constateer ik dat ik de beraadslagingen kan sluiten en volgens mij kunnen we dan eerst eens gaan kijken of er mensen zijn met een stemverklaring. We beginnen met het raadsvoorstel en dan de motie, dat is de gebruikelijke volgorde. Dan begin ik met het in stemming brengen van het raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Dwarstocht 2019. Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring? Niet het geval, is er iemand die behoefte heeft aan stemming over het raadsvoorstel? Dat is niet het geval. Dan is het raadsvoorstel aanvaard.
Dan gaan we over naar de motie die is ingediend door D66 en alle andere partijen die daarbij staan. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te geven? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming over de motie wenst? Niet het geval, dan betekent dat dat deze motie is aanvaard en constateer ik dat agendapunt 8.a is afgerond. Ik heb het verzoek gekregen om even een korte periode te schorsen en daar wil ik natuurlijk met alle liefde aan voldoen. Het is op mijn klokje 20.55 uur. Ik stel voor dat we om 21.10 verdergaan. Dus we schorsen tot 21.10 uur de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering na de schorsing en ik ga over naar agendapunt 8.b.

b. Agenderingsverzoek Startnotitie Transitievisie Warmte

De **voorzitter**: Door een aantal partijen is aangevraagd dit hier te bespreken, maar dat zijn er dusdanig veel dat ik niet al die partijen in die volgorde het woord kan geven. Dus ik heb maar even de volgorde genomen zoals men zich heeft aangemeld. Die volgorde ga ik hanteren voor de eerste termijn en

daarna ga ik uiteraard een eerste termijn aan het college geven en een tweede termijn. Dan geef ik als eerste het woord aan mijnheer Schotel. Die heeft ook een minuut extra zoals we dat bij de agenda hebben vastgesteld. Gaat uw gang mijnheer Schotel.

De heer **Schotel** (VVD): Dank u wel voorzitter, de Transitievisie Warmte, waar we als raad later dit jaar over gaan beslissen, gaat wel ergens over. Het aardgasvrij maken gaat bijna iedere bewoner en ondernemer merken. Het zal een gigaoperatie zijn die bijna elke woning, bijna elk pand in de stad zal treffen. Aan deze uitdaging voegen we er nog een paar extra toe: de operatie moet uiterlijk 2040 afgerond zijn en de transitie moet haalbaar en betaalbaar zijn. Haalbaar en betaalbaar voor eigenaren, zowel als voor bewoners en huurders. De VVD heeft een aantal vragen.
In de eerste plaats over de uitdaging om de transitie naar aardgasvrij af te ronden in 2040. We weten wel dat we dit als raad zelf als doelstelling hebben vastgelegd en dat we eerder een nog ambitieuzere doelstelling hadden zelfs. Maar met de kennis van nu de vraag aan het college: hoe realistisch is deze doelstelling nog? Er zijn nu plannen waarmee er voor het jaar 2030 2400 woningen van het gas moeten worden gehaald, dan resteren nog zo'n 53.000 anderen woningen die ook voor 2040 de transitie gemaakt moeten hebben. Is dat realistisch? Voorzitter, de VVD is bang dat ergens de komende jaren de mening op zal komen dat om die doelen te halen, zo'n transitie gedwongen zal moeten plaatsvinden. Bijvoorbeeld door labelsprongen verplicht te maken. U zult begrijpen dat de VVD daar geen voorstander van is. Verleiden is beter dan dwingen. Verleiden is in het bijzonder lastig voor de heel grote groep particuliere woningeigenaren in onze stad. Waar woningcorporaties, andere grote vastgoedeigenaren en een aantal verenigingen van eigenaren, VvE's, veelal wel reserves hebben voor groot onderhoud en renovatie waarmee de transitie gefinancierd kan worden, geldt dat meestal niet voor de eigenaren van particuliere woningen. De vraag aan het college: hoe maken we het ook voor de eigenaars/bewoners haalbaar en betaalbaar om mee te doen aan de transitie? Graag een uitgebreidere reactie dan de melding dat de gemeente ze zal blijven informeren en stimuleren, zoals in de startnotitie is aangegeven. Geef hun ook een concreter financieel perspectief. Alleen dat zal particuliere eigenaren overtuigen dat het voor hen haalbaar en betaalbaar is.
Tot slot, in deze eerste termijn, een paar vragen over het proces om te komen tot de Transitievisie Warmte. Stap 1 zou een technisch-economische analyse zijn. Vraag: krijgt de raad die ook als stap 1? Stap 2 gaat over participatie. Daar wordt in de conceptstartnotitie aandacht aan gegeven. De VVD wil met name aan de start weten welke vragen de participanten zullen worden voorgelegd. De vraag aan het college: waar gaat de gemeente het met de deelnemers over hebben? Kan de raad bij de participatie betrokken worden? Tot zover de inbreng van de VVD, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Schotel, voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mevrouw Van der Meer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, de Transitievisie Warmte wordt een enorme klus en gaat een grote impact hebben op onze bewoners. Zó! Zoetermeer heeft er flinke aarzelingen bij. Om te beginnen koppelt het college de warmtetransitie aan de RES en als er nu iets niet goed democratisch is geregeld, is het de RES. Een ander uitgangspunt waar we koude rillingen van krijgen, is het woonlastenneutraal zoals dat in het klimaatakkoord is opgeschreven. Het rijk gaat dat nader uitwerken en dat stelt ons niet gerust als we zien hoe het rijk op dit moment met de gemeenten en de inwoners omgaat. Wordt het echt woonlastenneutraal voor onze bewoners? Gaat het de gemeente echt geen bakken met geld kosten? En wordt het straks echt fijner wonen in de huizen zonder aardgas? We weten het niet en we begrijpen echt niet hoe het college het verzint om aan deze klus te beginnen met alleen een memo en een technisch overleg voor de raad en een voorstel om het allemaal eens per vijf jaar te herzien. We dienen de motie van de PVV om de kosten duidelijk in beeld te brengen mede in want van alle kanten bereiken ons berichten dat het een onbetaalbare toestand dreigt te worden. We dienen samen met SP, PvdA en Fractie Van den Berg, D66, VVD en Zoetermeer Vooruit een motie in om het onderwerp vaker dan een keer per vijf jaar bij de raad te laten terugkomen. Dit is een onderwerp dat we met elkaar supergoed in de gaten moeten blijven houden. Dank u wel, voorzitter.

Motie nr. 2103-02 ingediend door Zó! Zoetermeer, SP, PvdA, Fractie Van den Berg, D66, VVD, Zoetermeer Vooruit
Warmtetransitie serieus onderwerp

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 15 maart 2021;

constaterende dat:

- het college de startnotitie per memo en per technisch overleg heeft aangeboden, waardoor amendementen niet mogelijk zijn;
- wordt voorgesteld om elke vijf jaar met een update te komen, waarmee het onderwerp in een hele raadsperiode niet voorbijkomt;

overwegende dat:
- de warmtetransitie een serieus onderwerp is met voor onze inwoners een grote impact, zowel op hun woonomstandigheden als mogelijk ook financieel;

verzoekt het college:
- om in ieder geval iedere twee jaar, te beginnen in maart 2023 met voortgangsrapportages naar de raad te komen, met amendeerbare raadsvoorstellen zodat de warmtetransitie in commissie en raad besproken en vastgesteld kan worden;
- om bij iedere tussentijdse belangrijke stap de raad tijdig en formeel te informeren met voldoende mogelijkheden om zaken te agenderen en/of tot besluitvorming te komen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer voor uw eerste termijn. Ik ga over naar mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. De Transitievisie Warmte is voor al onze inwoners zeer belangrijk want iedereen krijgt ermee te maken in Zoetermeer. We praten vandaag nog niet over de inhoud, maar over het proces naar het opstellen van de warmtevisie. De PvdA kan zich grotendeels vinden in het voorgestelde participatieproces en de voorgestelde besluitvormingsprocedure. Dus daarover geen problemen.
Wij hebben nog wel enkele opmerkingen. In het tweede kwartaal van 2021 zal de gemeenteraad worden geïnformeerd over de resultaten van het participatieproces. We zouden graag willen dat het college daarbij niet alleen de resultaten aangeeft, maar ook meteen zegt wat van de resultaten het college ook gaat doen. Dus of bepaalde dingen die uit het inspraakproces zijn opgehaald, ook worden meegenomen in de conceptwarmtevisie of niet. We willen daar graag een volledig beeld van hebben en daarvoor dienen we een motie in, samen met Fractie Van den Berg.
De Transitievisie Warmte zal eens in de vijf jaar geüpdatet worden. Dat vinden wij te lang duren. Dan kan het zijn dat de raad in een bepaalde raadsperiode hier helemaal niet over spreekt. Dat lijkt ons geen goede zaak voor zo'n belangrijk beleidsonderwerp, daarom dienen wij de motie van Zó! Zoetermeer mede in.
De Transitievisie Warmte heeft een belangrijke relatie met het proces van de RES Rotterdam-Den Haag. Er wordt voor gezorgd dat de samenhang tussen al die strategieën wordt bewaard, dat is fijn, maar we hebben ook nog de omgevingsvisie en ook nog ons actieplan Duurzaam & Groen, dat we iedere raadsperiode evalueren en actualiseren. Het lijkt de PvdA verstandig dat het college ons als raad regelmatig een overzicht geeft van wat de status is van al die strategieën wanneer we weer een beslismoment krijgen, zodat we zelf ook het overzicht daarbij houden. Het lijkt ons ook verstandig dat we zo veel mogelijk proberen een aantal zaken te clusteren zodat we niet iedere maand over de warmte hoeven te praten of over de energietransitie, maar dat we dat op gezette tijden uitgebreid doen en in samenhang met elkaar. Dank u wel.

Motie nr. 2103-03 ingediend door PvdA
Een warme visie op participatie

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 15 maart 2021;

constaterende dat:
- de gemeenteraad op diverse momenten in het proces van het opstellen van de Transitievisie Warmte betrokken zal worden;
- in het tweede kwartaal van 2021 de gemeenteraad zal worden geïnformeerd over de resultaten van het participatieproces;
- in het vierde kwartaal van 2021 de concept-Transitievisie Warmte met de raad zal worden besproken alvorens deze ter besluitvorming zal worden voorgelegd;

overwegende dat:

- het voor de raad belangrijk is om hierover in het tweede kwartaal al met het college in gesprek te kunnen gaan, voordat in het vierde kwartaal van 2021 de concept-Transitievisie Warmte naar de raad zal worden gestuurd en pas dan blijkt wat het college met de resultaten van het participatieproces heeft gedaan;
- het voor alle inwoners, bedrijven en organisaties ook fijn is om snel te weten of hun inbreng door het college wordt overgenomen of niet, en zo ja in welke vorm;

verzoekt het college om:
- in het tweede kwartaal, bij het informeren van de gemeenteraad over de resultaten van het participatieproces, meteen aan te geven wat het college van de resultaten wel of niet meeneemt in de concept-Transitievisie Warmte en dit in de vorm van een amendeerbaar raadsvoorstel aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt voor uw eerste termijn. Ik ga over naar de heer Blansjaar, gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Het Economisch Instituut voor de Bouw, het EIB, heeft berekend dat het gasvrij maken van een woning gemiddeld € 40.000,00 kost. Meer dan de helft van de investering is niet terug te verdienen door een energiebesparing. Daarmee is de investering dus niet rendabel. Van de kosten op de langere termijn, vindt het EIB het niet realistisch dat ze lager worden, zoals de overheid verwacht. Op onderdelen zal besparing mogelijk zijn, maar andere kosten zullen juist oplopen. Proeven die nu lopen, laten volgens het EIB zien dat het gasvrij maken complex is onder meer doordat elk huis anders is en sommige bewoners dwarsliggen.
We hebben een vijftal vragen.
In het licht van deze publicatie, is het bij het college bekend hoe hoog de kosten zijn die in totaal met de energietransitie in Zoetermeer gemoeid zijn?
Vindt het college dat het van het gas af gaan verantwoordelijk is in een tijd waarin financiële druk op de begroting als gevolg van de corona en andere tegenvallers bijzonder groot is?
Welk deel van de kosten komt voor rekening van de gemeente Zoetermeer en is er voor de komende jaren dekking voor die kosten?
Welk deel van de kosten komt voor rekening van de Zoetermeerse huizenbezitter? Wordt door het isoleren en van het gas af gaan van woningen de waardebepaling beïnvloed? Zo ja, heeft dat invloed op de WOZ-waarde van de woningen of blijft deze gelijk, zoals bij de zonnepanelen? Samen met de PVV dienen we een motie daarover in. We hebben daar namelijk ook schriftelijke vragen over gesteld en daar nog geen antwoord op gekregen, over dezelfde dingen. Tot zover, mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Blansjaar voor uw eerste termijn, dan ga ik naar de heer Mooiman.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter, voor ons ligt ter bespreking de conceptstartnotitie Transitievisie Warmte ter voorbereiding op een concept en uiteindelijk de volwaardige visie die uiterlijk dit jaar nog moet worden vastgesteld in deze raad. Dat is een korte tijd, terwijl de visie wel grote en verstrekkende gevolgen zal hebben. Immers, de gemeente legt de plannen erin vast voor een transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. In het Klimaatakkoord en de Klimaatwet staat dat de gebouwde omgeving in 2050 aardgasvrij dient te zijn. Terwijl op allerlei bestuurslagen, inclusief rijksniveau wordt aangegeven dat dit een forse uitdaging is, hanteert Zoetermeer zoals bekend de doelstelling om al in 2040 aardgasvrij te zijn. Tien jaar eerder dan waar de wet ruimte voor biedt. Deze doelstelling heeft dan ook grote impact op de visie. Het college hanteert de extra doelstelling zonder te weten wat het gaat kosten om al in 2040 aardgasvrij te zijn, of wat aardgasvrij in 2050 gaat kosten. Het college heeft dit recent aangegeven op schriftelijke vragen van onze fractie. Dit terwijl de gemeente Amsterdam, die dezelfde doelstelling hanteert als Zoetermeer, namelijk in 2040 aardgasvrij, wel weet wat het gaat kosten. De versnelling daar komt neer op circa € 9 miljard aan additionele kosten die vermeden hadden kunnen worden als van de wettelijke ruimte, namelijk 2050, gebruik was gemaakt.
Onze fractie maakt zich grote zorgen. Het is vanwege de ingrijpende financiële aard van de transitie van ontzettend groot belang dat duidelijk is wat de kosten zijn van een aardgasvrije stad in 2040 en 2050 zodat weloverwogen besluiten kunnen worden genomen. Daarom dienen we een motie in om de kosten voor zowel 2040, als 2050 in kaart te brengen met aandacht voor de meerkosten die er zijn en

met het verzoek om hierover voor het voorjaarsdebat aan de raad te rapporteren. Deze motie wordt mede ingediend door Zó! Zoetermeer, CDA, PDvZ en VVD. Tot zover mijn eerste termijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Mooiman, ik zie een interruptie, ik denk van mevrouw Wortel. Gaat uw gang.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat klopt, voorzitter, dank u wel. Ik heb een vraag aan de heer Mooiman over de inzage in de kosten voor 2040 en 2050. Dat klinkt wat mij betreft allemaal erg ver weg, maar ik snap het wel. Maar hoe denkt u dat de ontwikkelingen zich gaan verhouden tot de kosten die we nu in beeld zouden krijgen? Het lijkt me namelijk dat als we dat nu opschrijven en de ontwikkelingen gaan voort, we ons daar straks toch een buil aan vallen want die kosten zullen ongetwijfeld anders zijn. Ziet u dat ook zo? Wat is hier de bedoeling van?

De **voorzitter**: De heer Mooiman.

De heer **Mooiman** (PVV): De doelstellingen die het college hanteert, zijn natuurlijk doelstellingen die het college nu al hanteert en juist in deze Transitievisie Warmte die opgesteld wordt en uiterlijk dit jaar vastgesteld moet zijn, komt er een plan voor hoe die omgeving van het aardgas afgehaald wordt. Maar voordat je dat doet, moet je wel een inschatting hebben van de kosten want anders is het een bodemloze put. Dus je moet wel weten waar je aan begint. De gemeente Amsterdam is dat wel gelukt. Zij hebben de kosten op een rijtje laten zetten door CE Delft. Dat is een bureau dat het college niet onbekend is. We moeten die kosten gewoon scherp hebben anders kunnen we hier niet mee instemmen of mee aan de slag gaan, onzes inziens. Het is natuurlijk wel zo dat technologieën ook veranderen. We zeggen ook 'als je voor 2050 kiest, zal het sowieso goedkoper zijn omdat je van betere technologieën gebruik kunt maken dan wanneer je voor 2040 kiest'. Maar ook aan de voorkant moet je echt al een idee van de kosten hebben. Anders is het einde zoek.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel nog kort. Ik wil u wel verzoeken de interrupties en de antwoorden te proberen kort en kernachtig te houden.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik houd het heel kort voorzitter. Ik snap wat de heer Mooiman zegt en ik ga een heel eind met hem mee, maar als ik nu een bedrag heb en ik weet dat het in de toekomst mogelijk minder wordt, waarom zou ik dan nu ja zeggen op iets dat in de toekomst heel anders is? Ik snap het helemaal, maar aan de andere kant ook helemaal niet. Daar wil ik het nu maar even bij laten.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Wortel.

De heer **Mooiman** (PVV): Als u mij toestaat, toch nog een reactie, voorzitter. Ik denk dat we hier over twee verschillende dingen praten want het gaat niet zozeer over of we nu ergens wel of niet voor stemmen, behalve dan deze motie, want er ligt dus geen stuk ter besluitvorming behalve de ingediende moties. Ik denk dat juist deze motie probeert de kosten in kaart te brengen van dat wat nu staat te gebeuren. Ik denk dat we daar niet langer mee kunnen wachten en dat het daarvoor juist van belang is dat we weten waar we aan beginnen. Dat is ook de reden dat we die motie nu indienen.

Motie nr. 2103-04 ingediend door PVV, Zó! Zoetermeer, CDA, PDvZ, VVD
Duidelijkheid kosten aardgasvrij Zoetermeer 2040 en 2050

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 15 maart 2021;

constaterende dat:
- Zoetermeer de doelstelling hanteert om in 2040 al aardgasvrij te zijn, in plaats van de wettelijk voorgeschreven termijn van 2050;
- de gemeente Amsterdam dezelfde extra doelstelling hanteert, waarvan is gebleken dat deze versnelling in Amsterdam € 9 miljard extra kost;
- het Zoetermeerse college recent heeft aangegeven geen antwoord te hebben op het kostenplaatje van een aardgasvrij Zoetermeer in 2040 of 2050;

overwegende dat:
- het gezien de ingrijpende (financiële) aard van de transitie van ontzettend groot belang is dat

duidelijk is wat de kosten zijn van een aardgasvrije stad in 2040 of 2050, zodat weloverwogen besluiten kunnen worden genomen;

verzoekt het college:
- de kosten in kaart te brengen van de doelstelling om in 2040 al een aardgasvrije stad te zijn, en in kaart te brengen hoe hoog de kosten zouden uitvallen als voor het jaar 2050 zou worden gekozen;
- daarbij expliciet aandacht te geven aan de meerkosten van de doelstelling om in 2040 al een aardgasvrije stad te zijn;
- hierover aan de raad te rapporteren voor het voorjaarsdebat;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Mooiman. Ik zie dat mevrouw Bink nog een vraag aan u heeft.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, een interessante discussie over deze motie. We kunnen helaas niet meedoen want we hebben hem niet ontvangen en hij staat ook nog niet in iBabs.

De **voorzitter**: Hé, ik dacht dat u een vraag wilde stellen aan de heer Mooiman. Maar de motie komt eraan. Ze worden zo ververst op iBabs. Dus u had geen vraag aan de heer Mooiman, als ik het goed begrijp. Als daar verder geen vragen meer over zijn, ga ik naar mevrouw Van den Berg voor haar eerste termijn.

Mevrouw **Van den Berg** (Fractie van den Berg): Hartelijk dank voorzitter. Voorzitter, aanwezigen en kijkers thuis, de Fractie Van den Berg dankt het college en de ambtenaren voor het opstellen van de startnotitie Transitievisie Warmte. Aardgasvrij in 2040. Dat wordt een flinke opgave, zowel voor de gemeente, als voor de inwoners. De ontwikkelingen gaan razendsnel. Wat we vandaag leren, is morgen alweer achterhaald. Daarom vinden we het belangrijk om de startnotitie als fundament voor de Transitievisie Warmte nu al in de raad te bespreken omdat de route naar de warmtetransitie toch van invloed is op de transitie zelf. De transitie zal elke inwoner van deze stad raken in het dagelijks leven en we willen aan de voorkant waarborgen dat dit in zorgvuldig overleg met de inwoners gebeurt. Een update van eens in de vijf jaar is onbegrijpelijk en veel te weinig. Zeker gezien de snelle ontwikkelingen. We dienen dan ook een motie mee in van Zó! Zoetermeer om eens in de twee jaar de raad een voortgangsrapportage te sturen van dit amendeerbare raadsvoorstel.
Daarnaast het participatieproces. Dat loopt in Zoetermeer niet altijd heel goed. Ik denk dat ik me dan heel voorzichtig uitdruk. Laten we dat bij de Transitievisie Warmte alstublieft wel goed doen. Dit is iets dat een enorme impact heeft op mensen en daarom dient Fractie Van den Berg de motie van PvdA mee in om in het tweede kwartaal de resultaten van het participatieproces te bespreken met de raad. Ik dank u hartelijk voor uw aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw eerste termijn, dan ga ik over naar mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Dank u wel voorzitter, we hebben de conceptstartnotie Transitievisie Warmte met belangstelling gelezen. We zijn grotendeels blij met het voorgestelde participatietraject. We hebben nog wel wat vragen en opmerkingen. In 2.1 wordt voorgesteld om elke vijf jaar een update uit te brengen. Mede gelet op de snelle ontwikkelingen op dit gebied, pleiten we ervoor om in ieder geval iedere twee jaar een voortgangsrapportage te laten verschijnen en bij voorkeur gelijktijdig met de update van het programma Duurzaam & Groen. Daarom dienen we de motie van Zó! Zoetermeer mee in. Bij 3.1, vierde gedachtestreepje, wordt vermeld dat de gemeente sinds 2019 ook actief is in de wijken Meerzicht en Driemanspolder. De gemeente is nu in overleg met de woningcorporaties en vastgoedeigenaren. Hierover hebben we een vraag. Vanuit de Bossenbuurt en Meerzicht krijgt onze fractie signalen dat er met grote VvE's nog geen contact is, ondanks de plannen die de VvE's zelf maken op het gebied van energiebesparing en energiewinning. Hoe kunnen we voorkomen dat er langs elkaar heen wordt gewerkt in plaats van samen wordt gewerkt?
Bij 3.1, laatste gedachtestreepje, wordt gesteld dat de gemeente de particuliere eigenaren ondersteunt en werkt aan een Programmalijn Eigenaar-Bewoners, de zogenaamde PEB, waarin de visie van de gemeente wordt beschreven ten aanzien van de eigenaren bewoners. De PEB zou begin 2021 verschijnen. Wanneer kan de wethouder die aan de raad verstrekken, voorzitter?
Dan als laatste punt: onder 4 zien we een stappenplan om te komen tot een Transitievisie Warmte.

Kan het college daar ook een tijdlijn aan koppelen? Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Zamani, dan ga ik over naar mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter en ook dank aan het college en ambtenaren voor het werk dat ze hierin hebben gestopt. We hebben als fractie van GroenLinks eigenlijk een drietal vragen over het proces: staan we als raad niet te veel op afstand, bereiken we alle inwoners en creëren we op deze wijze voldoende urgentie om gezamenlijk in beweging te komen?
Staan we als raad niet te veel op afstand? Ik denk dat niet als ik deze startnotitie lees, maar dat hangt ook samen met je eigen inzet op het dossier. Daarnaast houden we ook graag de vinger aan de pols dus dit soort bijeenkomsten zijn belangrijk.
Bereiken we alle inwoners? Ongetwijfeld en met een mooi communicatieplan. We zijn al begonnen want we hebben een pakket ledlampen gekregen met wat informatie over de energietransitie. Ik lees 'inwoners van Zoetermeer denken en praten mee aan het energietransitiebeleid ', en dan staat erbij niveau: consulteren. Dat gaat dan gewoon volgens onze uitgangspunten uit de Kadernota Samenspraak. Maar is op dat niveau consulteren afdoende? Is dat niet situationeel ingegeven? Een plan voor de wijk is iets anders dan wanneer je straat opengaat, laat staan dat er in je huis iets moet gebeuren en je ook nog de rekening krijg gepresenteerd. Hoe ziet de wethouder dat?
En tot slot: creëren we op deze wijze voldoende urgentie om gezamenlijk in beweging te komen? Dat is de cruciale vraag. En dan citeer ik even uit de alinea Voorlopig standpunt met betrekking tot regionale warmtenetten: het voorlopig standpunt is en blijft dat er nog geen keuze wordt gemaakt, het is op dit moment niet helder of dit alternatief haalbaar en betaalbaar is en dat Zoetermeer die extra kosten als gemeente niet zou kunnen dragen. We gaan op verkenning uit. Dat is mooi, maar wanneer weten we dat wel en wat is daarvoor nodig? Graag een duidelijk tijdpad – D66 vroeg er ook al naar – voor de inwoners. En hoe zit dat met de urgentie? Want als we nog geen richting hebben, kan een inwoner weinig. En als we het tijdpad niet duidelijk hebben, beseft de inwoner ook onvoldoende waar hij of zij aan toe is. Hoe gaat de wethouder dat aanpakken? Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw eerste termijn, mijnheer Van Steenis. Voor ik de volgende het woord geef, de drie moties zijn inmiddels in iBabs beschikbaar dus u kunt daar kennis van nemen. Dan ga ik naar de heer De Jong. Gaat uw gang.

De heer **De Jong** (CDA): Voorzitter dank u wel. We lenen de aarde van onze kinderen en dat is een grote verantwoordelijkheid. Om echt werk te maken van duurzaamheid, zullen we het met elkaar moeten doen en we moeten het kunnen betalen. Het is noodzakelijk dat de overheid dat organiseert. Daarom is het CDA initiatiefnemer van een revolverend duurzaamheidsfonds. We begrijpen dat de kosten voor de baten uitgaan en dat mensen een steuntje in de rug kunnen gebruiken als ze voor investeringen aan hun woning staan. Als woningen zijn geïsoleerd, begint het terugverdienen en kan de lening worden afgelost. Het revolverende duurzaamheidsfonds is terug te vinden in de afspraken in het coalitieakkoord.
Dan nu naar de startnotitie. Er wordt gesproken over woonlastenneutraal en over haalbaar en betaalbaar. Anderen haalden het ook al aan. Maar dit gebeurt zonder dat we goed weten hoe kosten en opbrengsten zich tot elkaar verhouden. We vinden dat er werk gemaakt moet worden van een concreet financieel perspectief. Tot dusverre praten we volop over een ambitie, maar als het zicht op de kostprijs van die ambitie er niet of onvoldoende is, loop je het risico dat je vastloopt. Dat willen we voorkomen. Ook worstelt de gemeente Zoetermeer met forse tekorten op de meerjarenbegroting. We hebben de aarde in bruikleen en dat verplicht ons om er zuinig mee om te gaan, maar hetzelfde geldt ook voor onze gemeentefinanciën. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer De Jong voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar mevrouw Brouwer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. Om te beginnen, zijn we dol op startnotities en we willen de wethouder dus bedanken voor dit document dat ons zicht geeft op de ontwikkeling van de Transitievisie Warmte. Op deze manier kunnen we namelijk nu al een duwtje in de goede richting geven, wat we met plezier zullen doen. De voorstellen die Zó! Zoetermeer en de PvdA indienen om de urgentie van het onderwerp te benadrukken en dat in het proces meer tot uitdrukking te laten komen, zullen we steunen. Grote plannen die ook al snel uitgevoerd moeten worden, ook al klinken 2030 en 2040 en 2050 nog ver weg, vragen om een regelmatige communicatiestroom die de urgentie weerspiegelt. En anders is elk informatiemoment altijd mosterd na de maaltijd.

Dan wat de participatie betreft. We vinden het belangrijk dat de bewoners de rol krijgen die ze in dit dossier vragen en ook verdienen. Blijf dus niet te lang hangen in informeren en consulteren, vooral als het gaat om dingen waar mensen hun eigen verantwoordelijkheid in zullen moeten nemen.
Tenslotte misten we nog de vertegenwoordiging van bewoners die zich speciaal voor dit onderwerp hebben georganiseerd. De VvE's worden wel meegenomen, maar die zijn vaak niet unaniem bereid te investeren. Gelegenheidscoalities kunnen juist wel een zet geven om een lonende investering voor elkaar te krijgen. Worden deze gelegenheidsgroepjes, zoals ik ze maar even zal noemen, ook opgezocht en uitgenodigd in het proces? Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Brouwer, voor uw eerste termijn. Dan ga ik naar mevrouw Bink. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. 1 maart jl. heeft Zoetermeer Vooruit deelgenomen aan een themabijeenkomst Transitievisie Warmte. Achteraf vraagt Zoetermeer Vooruit zich af wat het doel is geweest van deze avond. Alleen informeren? En dan in het vierde kwartaal van 2021 een concept voorleggen? Wij denken dat dit geen goed idee is. Zoetermeer Vooruit is van mening dat ook de participatie van de raad naar de voorkant moet, daarom hebben we het agenderingsverzoek mede-ingediend. De transitie warmte zal namelijk een grote impact hebben op bewoners, bedrijven en organisaties in Zoetermeer, en wij denken dat het verstandig is om ook een behandeling in de commissie en raad voor te stellen zodat we eerder vooruit kunnen denken en kijken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw eerste termijn. Mevrouw Wortel, gaat uw gang.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. De Transitievisie Warmte. Voor mijn fractie LHN is het belangrijk dat de participatie goed op orde is. Dat is in Zoetermeer nogal eens een probleem. Er komt zeker veel op de inwoners af en ook op de bedrijven. En het financiële vlak wordt daarbij niet gemeden. Daar hoort ook een goed doordacht participatieplan bij. We lezen in alinea 4.2 dat de inwoners en bedrijven geïnformeerd en geconsulteerd zullen worden. En later zal de participatie waarschijnlijk worden verhoogd naar het niveau van cocreatie. Op welk moment kunnen die inwoners en bedrijven dan hun inbreng hebben? Inbreng is van cruciaal belang om draagvlak te creëren. Zeker als de inwoners zelf actie moeten ondernemen in dit dossier. Wat is dan de reden geweest om voor deze vorm te kiezen? Ook vindt LHN eens in de vijf jaar te weinig om een update te krijgen. Dit heeft zeker te maken met de snelle ontwikkelingen die ook op dit terrein aan de orde zijn, de motie van Zó! Zoetermeer zullen we dan ook steunen. Over de andere moties zullen we ons nog beraden. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Wortel. Dan heb ik volgens mij de eerste termijn van de raad gehad. Ik kijk nog even voor de zekerheid en ik zeg dat heel voorzichtig. Als iemand nog het woord wenst dan hoor ik dat graag, maar dat is niet het geval. Dan ga ik naar de eerste termijn van het college en geef ik het woord aan wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Voorzitter, de ambtenaren die meeluisteren, zitten op een vertraagde verbinding en ik zou graag tien minuten willen schorsen zodat zij ook bijzijn.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond, maar dat is wat mij betreft geen probleem, dan schorsen we tien minuten en gaan we om 21.50 uur verder. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, leden van de raad, ik heropen de vergadering. Volgens mij is iedereen weer aanwezig. De schorsing was aangevraagd door het college en ik geef het woord aan wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Voorzitter dank u wel. Deze startnotitie Transitievisie Warmte geeft het proces aan om te komen tot een stad die op duurzame energiebronnen aangesloten wordt. Daarom hebben we ook in die startnotitie het participatieproces benoemd dat we met elkaar willen doorlopen. Ik merkte in de raad dat ook veel vragen werden gesteld over de doelstellingen vanuit het programma Duurzaam & Groen, daar wil ik nu niet op ingaan. Ik wil me nu concentreren op de vragen die gesteld zijn over de aanpak van het proces en de participatie zoals in deze startnotitie is verwoord.
Het is goed te zien dat de raad meer betrokken wil worden bij het proces. Ik ben het helemaal met u

eens dat dit een van de grootste opgaven is waar we de komende jaren voor gesteld staan. Ik wil eerst de moties langslopen en daarna de vele vragen beantwoorden die gesteld zijn.
Dan wil ik beginnen bij de motie van Zó! Zoetermeer, de warmtetransitie serieus nemen. De motie roept op om iedere twee jaar met een update te komen. Zoals u weet, hebben we bij het programma Duurzaam & Groen aangegeven dat we elk jaar met de voortgang naar de raad gaan over de hele energietransitie, waaronder dan ook de Transitievisie Warmte. Dus deze motie zou dan feitelijk zeggen dat we minder vaak naar de raad moeten. We willen juist elk jaar met de raad het totale pakket bespreken en het klopt dat in de Transitievisie Warmte staat dat er maximaal na vijf jaar een nieuwe Transitievisie Warmte zal komen, maar dat is een maximum. Dat kan ook eerder, als daar noodzaak toe is. En het mag duidelijk zijn...

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, ik onderbreek u want er is een verzoek tot interruptie van mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, ik baal verschrikkelijk van wat de wethouder nu zegt want dat betekent dat we straks allemaal stukken die los van elkaar zijn, bij elkaar moeten leggen om erachter te komen wanneer we iets krijgen. U stuurt iets rond, dat is een memo, en een visie, en dan krijgen we een technische toelichting en daar staat 'we gaan iedere vijf jaar updaten'. Dat vinden we veel te lang duren en dan kunt u wel zeggen 'ja, maar in een ander stuk staat weer wat anders', maar we hebben nu met dit stuk te maken en daar hebben we het nu over. Voordat we het weten, roept u weer 'we nemen het mee bij de P&C-cyclus' en kunnen we er nooit meer over praten. Dus ik heb niet voor niets in die motie ook heel specifiek gezegd 'laten we het gewoon in maart doen, en dan komen we in '23 en in '25 ermee'. Dan heb je iedere keer een raad die is ingewerkt en weet waar het over gaat. Vooralsnog denk ik dat we dat gewoon moeten aannemen. Als u tussentijds op basis van andere stukken ook aan ons rapporteert, zullen we daar niet over klagen.

De **voorzitter**: Dank mevrouw Van der Meer, maar ik heb het al eerder gezegd, ook voor u geldt, als het kan, interrupties graag korter en beknopter. Wethouder Paalvast, gaat uw gang.

Wethouder **Paalvast**: Volgens mij hebben we juist bij het programma Duurzaam & Groen met elkaar afgesproken om de raad eenmaal per jaar te informeren over de stand van zaken op het gebied van de energietransitie. Daar is alles in gebundeld en deze startnotitie was een van de toezeggingen vanuit het programma Duurzaam & Groen. Daar geven we nu uitvoering aan. Dus wat ons betreft, is de motie in die zin overbodig dat we de raad gewoon jaarlijks zullen informeren en als u zegt, en dat hoor ik ook andere fracties zeggen, 'een keer in de vijf jaar is te weinig', doe ik graag de toezegging dat we elke collegeperiode de Transitievisie Warmte zullen updaten. Ik denk dat een keer in de twee jaar, met 2023 als eerste keer, echt te snel is na deze visie die eind dit jaar af is. Maar een keer in de collegeperiode lijkt me inderdaad verstandig zodat elke raad daar een besluit over kan nemen en dan vindt jaarlijks de update plaats.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, een interruptie van de heer De Jong. Gaat uw gang.

De heer **De Jong** (CDA): Voorzitter, ik denk dat het een mooie toezegging is die de wethouder doet als het gaat om de frequenties van de informatievoorziening. Maar nu zag ik in de motie van Zó! Zoetermeer ook iets staan over amendeerbare raadsvoorstellen, zodat de warmtevisie in de commissie en raad besproken en vastgesteld kan worden. Ik wil vragen of u ook op dat punt iets kunt zeggen want ik vind dat wel een wezenlijke toevoeging die nog niet in uw antwoord zat.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Dan weet ik niet of ik de heer De Jong goed begrijp, want de Transitievisie Warmte zal als raadsvoorstel uw kant op komen. Dus ik kijk even naar de heer De Jong.

De heer **De Jong** (CDA): Het ging juist ook om die voortgangsrapportages waar de fractie van Zó! Zoetermeer om vraagt. U heeft wel antwoord gegeven op de frequentie, als u zegt 'dat ga ik zelfs vaker dan eens in de twee jaar doen', maar juist bij die voortgangsrapportages was ook de behoefte, en dat zie ik ook in de motie staan, om met amendeerbare raadsvoorstellen te komen.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: De voortgangsrapportage rapporteert over de uitvoering van het kader, het stuk dat u heeft vastgesteld. Dus ik zie er het nut niet van dat het amendeerbaar is. Op het moment dat we een nieuwe Transitievisie Warmte gaan schrijven, dan moet die uiteraard amendeerbaar zijn maar we informeren u elk jaar over de voortgang. Onder andere over de Transitievisie Warmte. Daar kunnen we met elkaar over spreken. En als u dan de conclusie trekt, bijvoorbeeld na twee jaar, 'we moeten echt een nieuwe Transitievisie Warmte hebben want uit de voortgangsrapportage blijkt dat er zo veel veranderd is', kunt u dat natuurlijk aangeven, maar de voortgangsrapportage is dus primair informatief en om te bespreken met elkaar.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder.

Wethouder **Paalvast**: Dank u wel voorzitter, ik denk dat deze motie op zich overbodig is. Zeker als ik de toezegging doe dat het college elke collegeperiode, want dat was volgens mij de portee van mevrouw Van der Meer, met een aangepaste Transitievisie Warmte komt die dan dus ook amendeerbaar is.
Dat brengt me bij de motie van de PvdA, een warme visie op participatie en uw verzoek daarin om het tweede kwartaal met een amendeerbaar raadsvoorstel te komen. Aanvankelijk zouden we een soort tweekolommenstuk naar u sturen over wat er uit de samenspraak is gekomen en hoe we daarmee om wilden gaan. We kunnen deze motie positief adviseren en als deze motie aangenomen wordt, zullen we het tweekolommenstuk omvormen naar een amendeerbaar raadsvoorstel waarin we aangeven hoe we met de participatie willen omgaan richting de Transitievisie Warmte en dat komt dan het tweede kwartaal uw kant op. Daarbij is het dan wel zaak dat het ook meteen in het tweede kwartaal wordt besproken, anders halen we de termijnen niet om eind dit jaar die Transitievisie Warmte te hebben. Dus daar vraag ik dan wel medewerking van de raad voor. Maar deze motie kunnen we dus positief adviseren.
Dat brengt me dan bij de laatste motie, die van de PVV. Duidelijkheid over de kosten van aardgasvrij. In het programma Duurzaam & Groen is het uitgangspunt haalbaar en betaalbaar en dat betekent dat het passend moet zijn binnen de kosten van groot onderhoud en de energierekening. Nu is dat inderdaad vaak nog niet het geval en we verwachten dat het in de toekomst steeds meer haalbaar en betaalbaar gaat worden. Maar dat is een proces waarin we nu zitten, in die transitie. Een aantal van u heeft het daar ook over gehad en mevrouw Wortel in het bijzonder. Wat het gaat betekenen om in 2040 de energietransitie afgerond te hebben, of in 2050, is echt koffiedik kijken en zeer moeilijk goed inzichtelijk te maken.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, ik onderbreek u even. De heer Mooiman wil interrumperen.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter, staat u mij toe dat ik dan een iets langere interruptie doe wellicht? We hadden eigenlijk wel verwacht dat de wethouder de motie positief zou adviseren want het is gewoon van belang dat we die kosten scherp hebben. Ik wil daar ook bij zeggen dat zelfs al kan het college die kosten niet berekenen tot achter de komma, we daar begrip voor hebben. Dat is logisch, maar een range van wat je denkt kwijt te zijn, moet wel degelijk mogelijk zijn. Neem Amsterdam, daar heeft men berekend dat een aardgasvrij Amsterdam € 65 miljard kost. Dat blijkt uit cijfers van CE Delft. Dat is allemaal goed te berekenen. Je hebt dan weliswaar een range en niet een bedrag tot achter de komma, maar het is wel degelijk te berekenen. Daaruit bleek ook dat versnellen, dus 2040, € 9 miljard extra kost. En ik vind het dan toch vreemd als we in Zoetermeer zeggen 'we gaan die cijfers niet uitzoeken, ook geen range', terwijl we elders wel horen over gigantische bedragen. Even los van of je nu voor of tegen bent, voor versnellen of niet voor versnellen, je moet toch weten waar je aan begint? Het is dan toch ook helemaal niet verantwoord om te versnellen als je de reguliere kosten niet scherp hebt?

De **voorzitter**: Ik ga u nogmaals verzoeken het kort te houden, ik begrijp uw punt, maar u heeft ook nog een tweede termijn dus u kunt sowieso nog reageren op het college. Dus als ik interrupties toesta, probeer ze kort te houden en met een vraag graag want dat is volgens mij de bedoeling van een interruptie. Wethouder Paalvast, gaat u verder.

Wethouder **Paalvast**: Dank u wel voorzitter. Ik was ook nog niet klaar met mijn betoog dus misschien kan ik de heer Mooiman nog tegemoetkomen. Ik denk dat het goed is te weten dat als het om Amsterdam gaat het bruto-investeringen betreft, dus inclusief groot onderhoud. Daar is natuurlijk de knip altijd heel moeilijk te leggen. Dus dat is net een wat ander perspectief. Maar we denken dat die cijfers op zich niet zo veel zeggen omdat je ook niet weet hoe die transitie zich gaat ontwikkelen de komende

jaren en hoe de kosten zich gaan ontwikkelen. Dus dat is heel erg speculatief en waarop besluit je dan? We vinden het dan interessanter, met name voor de Transitievisie Warmte dat er in mei dit jaar, als het goed is, een onderzoek over de eindgebruikerskosten naar buiten komt door het Planbureau voor de Leefomgeving en TNO. Die maken de kosten inzichtelijk voor 2020 en doen een schatting voor 2030 van wat het kost per warmtestrategie en de soort gebruikers, eigenaren/huurders. Dat geeft denk ik een beter beeld en het is met name relevant voor de Transitievisie Warmte wat die verschillende duurzame oplossingen nu kosten. Wat kost een warmtenet voor een gebruiker en wat kost een duurzame WKO-bron? Dat soort zaken. Dat geeft, denk ik, uiteindelijk meer inzicht in de kosten en wat wel en niet relevant is voor Zoetermeer. Maar het blijft als een paal boven water staan dat we zeggen 'het moet haalbaar en betaalbaar zijn' en op het moment dat het dat niet is, gaan wij onze inwoners niet dwingen die stap te maken. Ik weet even niet meer wie van u dat zei, maar volgens mij was het de VVD. Het is gewoon verleiden en mensen in staat stellen die stap te maken en daarvoor zijn op dit moment de randvoorwaarden landelijk nog niet op orde. Maar het is niet voor niets dat we hebben gezegd 'het moet haalbaar en betaalbaar zijn'. In de Transitievisie Warmte gaan we vooral kijken naar 'wat zijn de meest kansrijke transities?' Dat is nog heel erg hoog over en daar kan dat onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving denk ik goed bij helpen om die verschillende soorten strategieën van een prijskaartje te voorzien wat dat ongeveer gaat kosten. Maar het blijft natuurlijk een eerste schatting en ik denk dat je daar meer aan hebt dan zo'n vergezicht met ontzettend veel onzekerheden. Daarom ontraden we deze motie.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, ik zie de heer Mooiman voor een nieuwe interruptie. Gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter. we vinden de uitleg... Ik volg de uitleg van de wethouder niet helemaal, ook omdat die antwoorden op schriftelijke vragen van 5 maart jl. stellen dat in de huidige omstandigheden maar voor een beperkt deel van de bebouwde omgeving het mogelijk is die kosten binnen groot onderhoud en renovatie te plaatsen en de energierekening laag te houden. En dat onder de huidige omstandigheden een aardgasvrije stad in 2040 of 2050 niet haalbaar is. Ik ga ervan uit dat daar ook berekeningen aan vooraf zijn gegaan, want het lijkt me dat je dat niet zomaar ergens op baseert. Ik ga ervan uit dat daar berekeningen aan ten grondslag liggen. Kunt u die dan met ons delen?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast?

Wethouder **Paalvast**: Ja, kijk, wat we nu zien... Er zijn natuurlijk verschillende rapporten, onder andere van het Economisch Instituut voor de Bouw, de heer Blansjaar wees daar ook op, dat nu aangeeft in de huidige situatie – maar goed, dat hebben wij met z'n allen ook geconstateerd – is het zeker niet onder alle omstandigheden haalbaar en betaalbaar. In het geval van onze proeftuin Palenstein Aardgasvrij hebben we ook een forse subsidie gehad van het rijk waardoor het wel haalbaar en betaalbaar is. En je ziet nu in ieder geval dat het zonder subsidie vaak niet haalbaar en betaalbaar is en hoe dat zich in de toekomst gaat ontwikkelen weten we gewoon niet. Maar we weten wel dat als we stil blijven zitten er niets gebeurt dus we proberen te stimuleren. Uiteindelijk hoop je dan met een stuk schaalvergroting en de juiste randvoorwaarden van het rijk dat de prijzen gaan dalen en dat het beter financierbaar wordt en dat je, net als met zonnepanelen, uiteindelijk op een moment komt dat iedereen die stap heel graag wil zetten omdat dat gewoon rendabel is. Daar zitten we nu nog niet en daar zijn we ook eerlijk over, maar we moeten wel de eerste stapjes zetten die we kunnen zetten. Ik denk dat we in Zoetermeer daar het goede voorbeeld voor geven.
Dat brengt me bij de vragen die gesteld zijn. Even kijken, de heer Schotel. Dan kijk ik even naar de vragen die u stelde die gaan over de Transitievisie Warmte. Ik ben het helemaal met u eens, verleiden is beter dan dwingen en mijnheer Zamani vroeg daar ook bij 'kijk even naar de Programmalijn Eigenaar-Bewoners, de PEB, wanneer komt die? Die komt halverwege april en dat moet inderdaad bewoners ontzorgen en verleiden om die stappen te zetten. Vaak zijn dat tussentijdse spijtvrije stappen, om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming. Dat wordt een fors programma. En hoe maken we het haalbaar en betaalbaar? Dat vroeg mijnheer Schotel ook. Op dit moment kun je met subsidies stappen zetten waardoor het haalbaar en betaalbaar wordt en uiteindelijk moet je het van de opschaling hebben waardoor de kosten gaan dalen en het uiteindelijk haalbaar en betaalbaar wordt.
U vroeg ook, mijnheer Schotel...

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, excuus, ik ga naar de heer Mooiman.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter, ik hoor de wethouder zeggen 'met subsidies maken we het haalbaar en betaalbaar'. Maar subsidies komen ook ergens vandaan, die komen van de belastingbetaler of dat nu op lokaal niveau of op rijksniveau of provinciaal niveau is. Dus in die zin is dat dan toch helemaal niet betaalbaar? Uiteindelijk komen de kosten evenwel bij de burger terecht.

Wethouder **Paalvast**: Zeker dat is ook zo en een politieagent is ook niet haalbaar en betaalbaar, maar die betalen we ook met z'n allen. Het gaat erom dat je probeert aan te jagen en het uiteindelijk, net zoals bij zonnepanelen, wel haalbaar en betaalbaar wordt. Maar als je niets doet, verandert er ook niets. Dus we moeten dat proces aanjagen om uiteindelijk onze klimaatdoelstellingen te halen die toch ook belangrijk zijn en daar staat ook een prijskaartje tegenover als je dat niet haalt.
Maar ik was gebleven bij de technische-economische analyse. Wanneer de raad die krijgt dat staat in het memo, maar dat is misschien een beetje verdekt opgeschreven. Er staat dat in het tweede kwartaal van 2021 de gemeenteraad zal worden geïnformeerd over de resultaten van het participatieproces en ook zullen tegelijkertijd de eerste conclusies uit de technische inzichten van de transitievisie worden gedeeld. Dat is waar u naar vroeg, die technische-economische analyse zullen we dan meenemen in dat raadsvoorstel en dan kunt u er ook over spreken.
U had ook de vraag gesteld welke vragen worden voorgelegd voor de enquête. We kunnen u de vragen ter informatie toesturen, maar het proces staat wel behoorlijk onder druk dus we hebben maar zeer beperkt tijd tussen het u toesturen en daadwerkelijk uitzetten van de enquête. Maar ik zeg u toe dat we de vraagstelling uw kant op zullen sturen.
En u vroeg ook of de raad betrokken kan worden. Uiteraard wordt de raad betrokken bij de participatie en kunt u als toehoorder deelnemen aan alle bijeenkomsten die we organiseren.

De **voorzitter**: Een vraag van mijnheer Schotel, gaat uw gang.

De heer **Schotel** (VVD): Dank aan de wethouder, die zegt dat hij de antwoorden op de vragen aan u zal toesturen, kan ik 'u' lezen als de raad in plaats van mij persoonlijk?

Wethouder **Paalvast**: Uiteraard, aan de raad, uiteraard. Dat brengt me bij...

De **voorzitter**: Wethouder, ik zie nog een vraag verschijnen, van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Ik hoor de wethouder zeggen dat we aanwezig mogen zijn bij de participatieavonden en normaal gesproken wordt aan ons dan gevraagd of we onze mond willen houden. Mogen we die bewuste avond dan ook meepraten?

Wethouder **Paalvast**: Nee, dat mag u niet, u mag meepraten in de raad en de bewonersavonden zijn voor bewoners dus dan willen we juist het geluid van de bewoners horen en niet van de raad en ik mag hopen dat u dat met mij eens bent want het moet geen politieke discussie worden. We willen juist ophalen waar bewoners behoefte aan hebben.
Dat brengt me bij mevrouw Van der Meer van Zó! Zoetermeer. U maakt de opmerking 'waarom alleen een memo?' We hebben natuurlijk bij het programma Duurzaam & Groen de kaders vastgesteld en ook toegezegd dat de startnotitie uw kant op zou komen en met de startnotitie hebben we juist geprobeerd om vroegtijdig inzicht te geven in het hele proces dat we het komende jaar gaan doorlopen. En ik ben het met u eens dat dat proces, zoals u dat noemt, supergoed moet lopen. Communicatie is daar een heel belangrijk element van en zoals u in de startnotitie heeft kunnen lezen, krijgt dat ook een belangrijke plaats. En als dat voor de rest geen vragen oplevert, voorzitter, ga ik naar mevrouw Kraneveldt.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Paalvast**: Mevrouw Kraneveldt had een motie ingediend. Daar heb ik het al over gehad. U had het ook over het proces en besluitvormingsprocedure van de startnotitie en volgens mij had u geen andere vragen anders zal ik dat ongetwijfeld van u horen.
De heer Blansjaar, u had een aantal vragen. Ik kijk even. We hebben het al gehad over de kosten van de energietransitie. U had ook de opmerking 'nu van het gas af gaan, moet je niet doen'. Nee, we gaan van het gas af op het moment dat het haalbaar en betaalbaar is. Welke kosten komen voor rekening van de gemeente? We hebben natuurlijk een projectbureau dat regie voert en aanjaagt en waar ook een klein budget is om initiatieven mogelijk te maken. Dat budget is toegekend in het programma Duurzaam & Groen. Dus dat zijn de kosten van de gemeente, maar de gemeente krijgt ook

van het rijk de kosten vergoed voor de energietransitie. Voor de huizenbezitters geldt gewoon het adagium 'het moet haalbaar en betaalbaar zijn' en het staat natuurlijk eigenaren altijd vrij om als early adapters eerder die stap te maken als ze dat zouden willen. Als het goed is, gaat zo'n woning er veel beter uitzien – dat zien we bijvoorbeeld in Meerzicht met de verduurzaming van woningen – en wordt die veel meer waard. We hebben het bij de waardebepaling van woningen zo bepaald dat dat een grondslag is voor de belastingaanslag gemeente, maar dat betekent ook dat als zo'n woning meer waard wordt, die ook meer oplevert als je hem verkoopt. Dus dat is uiteindelijk alleen maar positief voor de eigenaar van de woning. U gaf ook aan dat u schriftelijke vragen heeft gesteld, maar nog geen antwoord heeft gehad. Dat klopt, we zitten nog binnen de termijn en het antwoord komt nog uw kant op. Dat waren de vragen die heb genoteerd van mijnheer Blansjaar.
Dat brengt me bij de heer Mooiman van de PVV. We hebben het over de kosten gehad volgens mij, ik heb ook gezegd hoe Amsterdam dat nu heeft gedaan en volgens mij heb ik daarmee antwoord gegeven op uw vragen.
Mevrouw Van den Berg gaf aan 'een update eens in de vijf jaar is te weinig', daar heb ik ook al wat over gezegd.
Mijnheer Zamani, even kijken welke vraag van u nog niet beantwoord is. Het klopt dat we inderdaad actief zijn in de wijken Meerzicht en Driemanspolder. In de Bossenbuurt is het volgens mij De Goede Woning die daar 75% van het bezit heeft, samen met een aantal woningeigenaren in de VvE's. Het is bekend dat dat loopt en we zullen daar ook contact mee zoeken en dat zit ook in de Programmalijn Eigenaar-Bewoners. We hebben ook contact met een actieve groep bewoners in de wijk Meerzicht die zich de VBEL noemt, een aantal betrokken bewoners dat eerste stappen wil maken. Dus het is heel goed dat dat steeds opkomt en waar u die signalen krijgt, geeft u die ook vooral door aan ons want dan gaan we graag met zo'n groep aan de slag om te kijken welke stappen zij kunnen maken.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, een vraag van mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Dank u wel voorzitter. Fijn dat de wethouder zegt dat hij contact op gaat nemen met de VvE's want we begrepen dat de VvE's plannen aan het maken zijn over verduurzaming van de woningen. Het gaat echt om miljoenen dus ik denk dat het goed is om als gemeente te kijken naar schaalvolumes die samen met de VvE's zijn te bereiken. Dus heel goed, dank u voorzitter.

Wethouder **Paalvast**: Dat is een onderdeel van die Programmalijn Eigenaar-Bewoners. We zien dat er steeds meer groepen actief zijn op dat gebied en het is heel mooi om daarbij aan te sluiten en die energie te gebruiken in de wijk.
U vroeg ook nog 'wat zijn de stappen in de tijd om te komen tot de Transitievisie Warmte?' In de memo staat dat we stap 1, die startnotitie, in het eerste kwartaal doen. In de startnotitie zelf – ik moet even zorgen dat het een beetje navolgbaar is wat ik zeg, ik zie daar geen paginanummers staan, maar het is hoofdstuk 4 – staan de vier stappen. De technisch-economische analyse wordt nu uitgevoerd en de startnotitie is reeds geschreven. Stap 2, de participatie, loopt dus in het tweede kwartaal. Stap 3, waar te starten, loopt in het derde kwartaal en in het vierde kwartaal gaan we de Transitievisie Warmte opstellen en komt die eind dit jaar uw kant op. Dat zijn de stappen uit de startnotitie met een kwartaal erbij.
Dat brengt me bij mijnheer Van Steenis van GroenLinks. U had het over het participatieplan en het niveau consulteren. Dat is inderdaad wat we willen doen, en daarnaast gewoon informeren. We starten bijvoorbeeld met een Webinar en dat is ook het niveau van informeren, maar als we daadwerkelijk het gesprek aangaan met de verschillende groepen – dat zal waarschijnlijk digitaal zijn – is dat op het niveau van consulteren. En als we straks de Transitievisie Warmte hebben vastgesteld en we gaan naar de wijkuitvoeringsplannen, en misschien nog wel concreter naar buurtjes, dan gaan we naar een nog hoger participatieniveau, maar daar zijn we dus nog niet. Dus voor de Transitievisie Warmte is het niveau consulteren.
U geeft aan...

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, een interruptie van mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Mooi zoals de wethouder aangeeft wat consulteren precies inhoudt en dat we dat allemaal nog niet precies weten. Maar ik vraag me daadwerkelijk af welke inbreng de inwoners op dat moment nog kunnen hebben, als we al tegen het vaststellen van het raadsbesluit aan zitten, wat hebben ze dan nog voor inbreng en in hoeverre krijgen we dan nog draagvlak van de inwoners die toch een financiële aderlating moeten doen?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Goed dat u nu die vraag stelt, mevrouw Wortel, want het volgende punt van mijnheer Van Steenis was de urgentie. Want er is nog geen keuze gemaakt voor het warmtenet en we houden nog alle opties open. Dat is precies de participatie. In het tweede kwartaal doorlopen we dat en dan hebben we nog geen keuzes gemaakt. Het is nog niet in beton gegoten. We willen juist van bewoners horen 'waar zitten de zorgen, waar zitten de aandachtspunten en wat zijn de voorkeuren?' Dus dat ligt nog helemaal open. Dus ik denk dat we juist het participatieproces zo moeten doen dat er echt nog wat te kiezen valt en het zeker nog niet in beton gegoten is. Daarmee is wel het risico, als je zo aan de voorkant zit, dat het soms lastig omdat er nog geen concreet voorstel voorligt en dat het misschien nog wat algemeen blijft. Maar volgens mij is er juist maximale ruimte voor samenspraak. Ik heb het gehad over de inrichting van het participatieproces en het tijdpad en ik hoop dat ik daarmee ook de vragen van mijnheer Van Steenis heb beantwoord.
Dat brengt me bij de heer De Jong van het CDA. U had het over revolverend duurzaamheidsfonds. Er ligt een voorstel voor een duurzaamheidsfonds dat eerder aan u toegestuurd is om ook invulling te geven aan de ambities. U had het over woonlastenneutraal en een concreet financieel perspectief. We zeggen 'het moet haalbaar en betaalbaar zijn' en dat is niet voor iedereen hetzelfde. Daarvoor is straks die Programmalijn Eigenaar-Bewoners heel belangrijk om te kijken 'wat kan er wel en wat kan er niet?' en elke situatie is uniek. Dat zien we eigenlijk al in Palenstein. Je kunt ook niet elke wijk een oplossing bieden. Dat is heel erg afhankelijk van of het hoogbouw is, koop of huur, of rijtjeswoningen. Dus het is niet zo simpel te zeggen. Dat vraagt dus echt een stukje regie van de gemeente om dat proces goed te faciliteren. En u heeft het over de forse tekorten bij de gemeentefinanciën. Dat klopt maar het is dus ook niet zo dat de gemeente aan de lat staat om te investeren. Uiteindelijk moeten de randvoorwaarden van het rijk komen en wij hebben een programma om de verduurzaming te faciliteren.
Dat brengt me bij mevrouw Brouwer van de ChristenUnie-SGP. U had het over de gelegenheidsgroepjes. Die zijn er inderdaad. VBEL noemde ik al, vanuit Meerzicht. Die betrekken we op het niveau van consulteren en dat is heel fijn omdat die ook heel erg betrokken zijn bij het onderwerp. We hopen ook via dat soort groepjes, maar ook breder door de hele communicatiecampagne straks zo veel mogelijk mensen te bereiken.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, een interruptie van de heer De Jong.

De heer **De Jong** (CDA): Dank u wel voorzitter. U reageerde op mijn bijdrage en aan het slot zei u 'die financiën moeten van het rijk komen'. Dat geeft bij mij wel vraagtekens. Want zegt u dan dat u, als die bijdrage van het rijk niet komt, dit programma niet kunt uitvoeren? Hoe moet ik dat duiden?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: We hebben in het programma gezegd dat het rijk de randvoorwaarden moet creëren en we zien dat de kosten nu nog te hoog zijn om het haalbaar en betaalbaar te maken. De juiste randvoorwaarden moeten er ook zijn voor een aantrekkelijke financiering zodat het voor woningeigenaren ook haalbaar wordt. Dat soort randvoorwaarden, daar moet je aan denken en daarvoor staat het rijk aan de lat. Voor een gemeente is het niet te doen als het rijk die randvoorwaarden niet creëert. We kunnen als gemeente dat gat niet dichten. Dat gat is te groot. Het rijk staat aan de lat om te zorgen dat het haalbaar en betaalbaar wordt en dan kunnen wij ervoor zorgen dat we het aanjagen en daadwerkelijk die energietransitie gaan maken.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Mevrouw Bink had het over de raad betrekken, daar heb ik in het begin al wat over gezegd bij de motie van Zó! Zoetermeer. En mevrouw Wortel, u vroeg zich af 'hoe werkt dat nu met het informeren en consulteren?' Die focusgesprekken, zoals dat ook in de startnotitie staat, zitten op het niveau van consulteren. Dus we gaan echt het gesprek aan met de verschillende betrokkenen, ook de gelegenheidsgroepjes waar mevrouw Brouwer het over had. En met het Webinar gaan we informeren en proberen we ook veel op te halen van wat er leeft onder de inwoners. Dat is hoe we de samenspraak vorm willen geven.
Volgens mij heb ik dan alle vragen gehad voorzitter, dat hoop ik tenminste.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Paalvast. U heeft inderdaad volgens mij uitgebreid beantwoord

en we gaan kijken of daarmee ook alle vragen zijn beantwoord die de raad heeft gesteld. Ik stel dan ook voor dat we naar de tweede termijn van de gemeenteraad overgaan en daar ga ik dezelfde volgorde voor hanteren. Ik begin bij mijnheer Schotel.

De heer **Schotel** (VVD): Ja, dank voorzitter. Slechts een vraag, de wethouder zei dat de vraag die wij stelden eigenlijk thuishoorde in de discussie over Duurzaam & Groen. Dan gaan we er een keer per jaar met elkaar over praten. Kan ik ervan uitgaan dat de discussie over Duurzaam & Groen, en de update die we ervan zullen zien en de stand van zaken en de doelstellingen die we zullen zien, zal plaatsvinden voor we over de Transitievisie Warmte gaan praten zodat die meegenomen kan worden?

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw tweede termijn mijnheer Schotel. Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter. We vergeten dat er steeds meer in beeld komt hoe ongelooflijk duur het allemaal wel niet is. Dat hadden we een jaar geleden nog niet in beeld maar dat horen we nu van alle kanten. Dus ik denk dat we heel erg moeten opletten hoe we dat financieel gaan doen. Ik ben heel erg bang dat we van die fijne constructen krijgen van het rijk waarbij ze zeggen dat we ieder de helft moeten bijdragen en dat soort zaken, maar we hebben echt geen helften meer op dit ogenblik. We knokken ons rot om gewoon het geld van vorig jaar nog binnen te krijgen. We zullen alle drie de moties steunen. Ik heb het niet zo op dit soort toezeggingen en helemaal niet als ze naar een volgende periode overgedragen moeten worden. Als we vaker dan een keer in de twee jaar een update krijgen, zullen we die alleen maar hartelijk verwelkomen en ik dank de wethouder voor al zijn antwoorden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik wil de wethouder danken voor de gegeven antwoorden, niet alleen op mijn vragen, maar ook die van andere raadsleden die voor ons ook belangrijk zijn. En dank in ieder geval voor de positieve advisering van onze motie. Het is niet alleen voor ons belangrijk om te weten wat het college met de input van de stad doet, maar natuurlijk ook voor de mensen die straks aan het proces hebben meegedaan is het fijn te weten, voordat het college intern aan de slag gaat met alles wat het gehoord heeft, wat het college ervan meeneemt zodat je als inwoner ook een beetje weet of je gehoord bent of niet. Dus dank voor die toezegging.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt. Mijnheer Blansjaar, gaat uw gang.

De heer **Blansjaar** (PDvZ): Dank u wel, voorzitter. Ik heb toch nog wat vragen aan de wethouder. Hij heeft het een aantal keer over haalbaar en betaalbaar, maar dat is een heel rekbaar begrip. Daar zitten bijna geen grenzen aan. Hij zegt dat Palenstein haalbaar was, maar wij vonden dat daar een fors bedrag bij moest. Die hele financiële situatie is nog heel instabiel als de gemeente zo veel moet bijleggen. Straks komen we toch echt in de problemen. En dan toch nog over die WOZ-waarde. We moeten minimaal € 40.000,00 investeren, mevrouw Wortel zei het al, het is een financiële aderlating voor mensen die huizenbezitter zijn. En dan worden ze nog een keer gestraft omdat de WOZ-waarde omhoog gaat. Ik denk dat je daar nog eens over moet nadenken. Het is hetzelfde als bij zonnepanelen, er moet een stimulans zijn om zonnepanelen te nemen en mee te werken aan van het gas af gaan want als dan de WOZ-waarde omhoog gaat, word je twee keer gestraft. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie dat mevrouw Van der Meer nog een nagekomen vraag heeft, gaat uw gang.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, die vergeet ik iedere keer, maar ik zag in die startnotie dat we enquêtes gaan houden volgens de manier 'mensen kunnen zichzelf aanmelden voor die enquête'. Maar we gaan niet doelbewust een groep mensen vragen wat ze ervan vinden, zoals we doen met een stadspeiling. Eigenlijk zou je dat veel beter kunnen doen omdat je dan gewoon een doornsnede krijgt en niet alleen de mensen die al heel erg geïnteresseerd zijn bereikt. Want je wilt juist ook zorgen dat de mensen die zich nog niet zo heel erg bewust zijn van wat er aan komt erover gaan nadenken en hun mening geven. Dus is het mogelijk dat u het op de een of andere manier via een soort stadspeiling doet waarbij we een willekeurige groep mensen vragen wat hun mening daarover is?

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer. Die vraag zal meegenomen worden in de beant-

woording van de wethouder straks. De heer Mooiman, gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Ten eerste: voor een aardgasvrij 2050 ligt er gewoon een wettelijke verplichting en zoals we in de eerste termijn aangegeven hebben, wordt door haast iedereen erkend dat dat wel een kostbare en forse opgave is. Toch constateren we dat de wethouder wil blijven versnellen om alle doelstellingen in 2040 te halen zonder dat daar eigenlijk baten tegenover staan. Je zult efficiëntere technologieën mislopen, meer haast moeten maken en het zal ook meer kosten. Hopelijk weten we dan binnenkort ook wat dat dan gaat kosten zodat daar ook de juiste besluiten over genomen kunnen worden. In ieder geval zou ons advies nu al zijn: laat die doelstellingen van 2040 los. Haastige spoed is zelden goed en de gemeente heeft al meer dan genoeg financiële uitdagingen, zeker nu. Dat is mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Mooiman. Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw **Van den Berg** (Fractie van den Berg): Ik heb geen tweede termijn nodig voorzitter, dank.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van den Berg. Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Dank voorzitter, ook D66 is blij met alle info van de wethouder en blij met de toezegging dat de PEB met de tussentijdse spijtvrije stappen halverwege april onze kant op komt en we zijn ook blij met de tijdlijn bij het stappenplan en we zijn ook blij dat er gekeken wordt naar schaalvolume om die VvE's erbij te betrekken. Voorzitter, dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Zamani. Dan mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. En dank aan de wethouder voor de uitleg over informeren en consulteren en later, heel belangrijk in de wijkuitvoeringsplannen, het hogere niveau van participatie. Dat vind ik volledig terecht. De plannen zijn nog niet in beton gegoten, hoor ik de wethouder herhaaldelijk zeggen, dus alle ruimte voor inspraak en dat is goed en belangrijk. Maar hoe nemen we de inwoners dan mee in de urgentie van deze ontwikkeling? Want dat aardgas is eindig. Jaarlijks updaten in Duurzaam & Groen, juist integraal bespreken, die Transitievisie Warmte, de energietransitie, maar ook die wijkuitvoeringsplannen. Cruciaal daarvoor is dat de kaders van de Transitievisie Warmte echt helder en duidelijk worden afgesproken. Dat zijn de uitdagingen. Ik wil de wethouder vragen of hij de uitdaging aan wil gaan om daar echt een geweldig voorstel voor te maken. Dan nog even terug naar het allereerste begin van dit debat. Mijnheer Schotel begon in zijn eerste termijn over de deadline 2040 en of die wel of niet haalbaar zou zijn, in tegenstelling tot wat we hebben afgesproken in Duurzaam & Groen. Wat vindt u daarvan? Daar hebben we geen duidelijke reactie van de wethouder op gekregen. Tot slot nog voor de zekerheid de vraag: mocht de motie van de PVV worden aangenomen, wat betekent dat dan voor de stad, nog los van de duidelijke uitleg die u gaf dat we niet zo veel kunnen met die cijfers? Wat betekent dat dan qua inzet van ambtenaren en kosten voor onderzoek? Dat waren nog even de laatste twee, drie vragen, dank voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Steenis. Dan de heer De Jong. Gaat uw gang.

De heer **De Jong** (CDA): Ja voorzitter, een belangrijk deel van dit debat gaat over de kosten en ik moet eerlijk zeggen dat ik de reactie van de wethouder begrijp, maar het komt ook buitengewoon vreemd op mij over. De wethouder zegt 'als ik kijk naar het vergezicht met veel onzekerheden, vind ik dat niet zo veel zeggen', en u gebruikte ook het woord 'speculatief'. Maar als u kijkt naar de korte termijn, zegt u ook 'het wordt pas haalbaar en betaalbaar als er een opschaling plaatsvindt en zover zijn we nog niet'. Er moet een bijdrage van het rijk komen, volgens mij zijn we ook zover nog niet, al roem ik de inzet van de VNG om dat voor elkaar te krijgen in het kabinet. Maar eigenlijk zeg ik daarmee 'de oproep van de motie van de PVV lijkt alleen maar harder nodig om echt zicht te krijgen naar de toekomst toe' want op dit moment hebben we nauwelijks houvast. We hebben een heel mooie ambitie en die wil ik zeker graag waar maken, maar dan moet je wel een compleet verhaal hebben. Dat is het even voor nu, dat is hoe ik ertegen aankijk. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Excuus aan mevrouw Van der Meer want ik zie dat u nog een interruptie had bij mijnheer Van Steenis en dat is al even geleden, maar mijn telefoon was uitgevallen. Dus ik moest even weer inloggen. Wilt u nog interrumperen?

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Nou ja, ik was er ook rijkelijk laat mee. Maar ik verbaas me erover dat mijnheer Van Steenis eigenlijk steeds maar iets roept als 'we hoeven geen idee te hebben van wat het gaat kosten en hoeveel geld we kwijt zijn, als we het maar vlug doen'. Ik denk dat we juist voor de goede afweging een beeld moeten hebben van wat we denken er voorlopig eraan kwijt te zijn, zowel de bewoners als wijzelf als gemeente en dat dat juist een van de ijkpunten is om steeds te kijken 'zijn we op de goede weg of loopt het helemaal uit de hand ten opzichte van wat we eerst besproken hadden?' Maar misschien kan mijnheer Van Steenis nog even vertellen hoe hij dat ziet.

De **voorzitter**: Ik ga kijken of mijnheer Van Steenis daarop wil reageren. Gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter, ik maak natuurlijk graag gebruik van de gelegenheid. We gaan met elkaar een transitie in, we gaan met elkaar een pad op met de bewoners, de komende tientallen jaren. Uit de uitleg van de wethouder was volgens mij niet helemaal duidelijk dat die cijfers op dit moment niet zo veel zouden zeggen. Er zit wel een paar heel duidelijke kaders en uitgangspunten in. Die kaders en uitgangspunten moet je continu helder en scherp hebben en dat zijn haalbaar en betaalbaar, hoe lastig het begrip ook is en woonlastenneutraliteit. Ik zit vanwege mijn werk iets meer in die materie dus ik weet ongeveer waar het over gaat. Het zijn wel begrippen waar we duidelijke definities voor moeten hebben en we moeten kunnen uitleggen aan onze inwoners hoe we deze volledige energietransitie, die we de komende tientallen jaren doorlopen, met elkaar doen en dat die inderdaad haalbaar en betaalbaar is.

De **voorzitter**: Dank u mijnheer Van Steenis, dan gaan we nog even terug want de heer De Jong had zijn bijdrage afgerond maar daar wilde mijnheer Zamani nog wat over vragen. Gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Dank voorzitter. Ik had een vraag aan mijnheer De Jong over zijn opmerking dat hij een compleet verhaal wil hebben en dat hij daarom de PVV-motie steunt. Ik vroeg me af: wil mijnheer De Jong dan ook geen inzicht in de kosten die we naar de volgende generatie schuiven als we helemaal niets doen aan klimaatverandering en de gevolgen voor het klimaat? Wilt u daar geen inzicht hebben in het complete verhaal waar u het over had, om dat inzichtelijk te krijgen?

De **voorzitter**: De heer De Jong.

De heer **De Jong** (CDA): Ik heb in ieder geval nooit gepleit voor niets doen. Ik heb gepleit voor de ambities die we hebben. Ik vind alleen de vragen van de fractie van de PVV zeer legitiem als je bedenkt dat die ambitie heel veel onzekerheden kent. In mijn bijdrage heb ik juist aan willen geven, na te hebben geluisterd naar de woorden van de wethouder die zegt 'we hebben eigenlijk tijd nodig voordat je kunt opschalen', dat dat eigenlijk alleen pleit maar voor vertragen van het tempo, terwijl je aan de achterkant ziet dat we tussen 2040 en 2050 niets inzichtelijk kunnen maken. Dus ik voel daar gewoon een spanningsveld. Daarom heb ik ook wel behoefte aan duidelijkheid, niet alleen aan de voorkant, maar ook aan de achterkant van het proces.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan ga ik verder met de tweede termijn. Nee, ik zie nog een interruptie van mijnheer Van Steenis. Gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter, het was eigenlijk een vraag aan mijnheer De Jong die zegt 'we kunnen beter vertragen. Ík zie het precies andersom. Ik denk dat we eerder moeten versnellen met die randvoorwaarde die ik net al even uitlegde, dus dat we een inwoner niet vragen iets te doen als wij niet helder en duidelijk kunnen vertellen aan de inwoner wat het dan zou kosten en wat het zou betekenen. Ik denk dat het wel belangrijk is om met elkaar in beweging te komen en met elkaar dat pad te bewandelen. Dat is steeds de vraag, die vraag die ik ook opnieuw weer aan de wethouder voorleg: hoe krijgen we iedereen ervan doordrongen welke urgentie er speelt en dat we in beweging moeten komen, verkennend in beweging moeten komen? Dus ik vroeg me af hoe u dat dan ziet met uw opmerking 'we zouden juist een afwachtende houding moeten aannemen'.

De **voorzitter**: De heer De Jong.

De heer **De Jong** (CDA): Ja voorzitter, het geluid viel gedeeltelijk weg in de bijdrage van mijnheer Van Steenis dus misschien heb ik wat stukjes gemist, maar zijn vraag ging erom 'moet je niet juist versnellen in plaats van vertragen?' Als u mij vraagt naar ambitie, dan zeg ik ook 'ik wil het liefste versnellen', maar als ik naar de wethouder luister, dan zegt die 'nee, we kunnen pas op stoom komen als die op-

schalingen eraan zitten te komen'. Dan kun je wel willen versnellen, maar dan is eigenlijk je haalbaar en betaalbaar verhaal nog niet in orde. Dus daar zit voor mij ook het dilemma en daar gaan mijn vragen aan de wethouder ook over.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer De Jong. Volgens mij is dat nu helder. Ik stel voor dat we verder gaan met de tweede termijn van de raad en dan kom ik bij mevrouw Brouwer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter, ik heb geen tweede termijn nodig.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. We hebben de motie van Zó! Zoetermeer mede-ingediend en die van de PvdA gaan we steunen. En verder hebben we de reactie van de wethouder gehoord op de motie van de PVV. We begrijpen wat de wethouder zegt, maar we zullen de motie van de PVV steunen. Zoetermeer Vooruit wil graag in kaart gebracht zien wat de mogelijke meerkosten van aardgasvrij in 2040 zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink. Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Dat we dit agenderingsmoment hebben op dit dossier is een teken aan de wand. Er zijn naar mijn mening nog heel veel zorgen over dit dossier en het is goed dat we dat nu met elkaar bespreken. Daarom zijn er ook drie moties ingediend, dat is ook niet voor niets. De motie van PvdA en Zó! Zoetermeer steunden we al en bij die van de PVV hadden we wat vragen en vraagtekens. Maar ondanks dat de wethouder aanhaalde dat we daar als LHN expliciete vragen over hadden en dus misschien wel mee zouden gaan, zijn we toch nu van mening dat we ook deze motie moeten steunen om er zeker van te zijn dat we geen stappen zetten op het financiële vlak die we niet aan de voorkant inzichtelijk hebben. Ondanks dat we weten dat de ontwikkeling een kostenreductie met zich mee kan brengen. Verder hoorde ik nog 'versnellen of vertragen' roepen, haalbaar en betaalbaar en urgentie, of medewerking en of de inwoners wel weten dat het speelt. We willen nog een ding zeggen. Dit dossier moet gewoon zorgvuldig uitgevoerd worden om iedereen aangehaakt te houden. Anders gaan we de doelstellingen zeker niet halen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Wortel. Dan stel ik voor over te gaan naar het college voor de tweede termijn, wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Dank u wel voorzitter. Ik zal de volgorde van de sprekers aflopen.
Mijnheer Schotel, ik kan u toezeggen; jaarlijks komt de voortgangsrapportage in het eerste kwartaal en deze eerste komt voor 15 april a.s. uw kant op. Mevrouw Van der Meer had het over de kosten. Ik denk dat het goed is ook aan te geven dat we met de Transitievisie Warmte nog geen bindende besluiten nemen, we kijken vooral naar wat kansrijk is en ik denk dat dat belangrijk is. Mevrouw Van der Meer had ook nog een nabrander waar het ging over de stadspeiling gebruiken om een beter beeld te krijgen. Dat lijkt ons een goed voorstel, maar dan wel zo dat we de gewone enquête doen en verdiepingsvragen stellen via die stadspeiling. Dat is dan onder 3000 inwoners van Zoetermeer, om toch wat verdiepende vragen en meer context te krijgen. Dus ik doe graag die toezegging dat we dat er ook bij zullen betrekken, we vinden dat een goed voorstel. Mevrouw Kraneveldt sprak haar dank uit. De heer Blansjaar had het over haalbaar en betaalbaar en dat is een rekbaar begrip. Het is inderdaad afhankelijk van de situatie of het voor iemand haalbaar en betaalbaar is. Maar het gaat uiteindelijk om een vrijblijvende stap die iemand bereid is te zetten. En dan de discussie over WOZ-waarde. Ik vind het op zich positief dat u zich zorgen maakt dat die energietransitie uiteindelijk een heel groot effect gaat hebben op de woningwaarde, dus dat u de kans ook ziet dat de waarde van duurzame woningen enorm omhoog zal schieten. Als dat zo is, is dat een heel mooie bijvangst, denk ik. En de heer Mooiman vroeg zich af 'staan er ook baten tegenover?' Het verduurzamen van woningen doen we niet omdat we het leuk vinden maar omdat het noodzakelijk is. We hebben met z'n allen een klimaatprobleem. Mijnheer Zamani wees daar volgens mij ook terecht op. Als ik kijk naar Palenstein gaan de huurders daar niet meer betalen, maar krijgen wel meer comfort en dat is ook wat waard. Dus er zitten wel degelijk ook baten aan.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast, een interruptie van de heer Mooiman.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter. Ik had het over de baten van versnellen, dus dat is

2040 ten opzichte van 2050. Want als je voor 2040 kiest, kies je voor minder efficiënte technologie, minder moderne technologie en je loopt simpelweg zaken mis. Dus dat wil ik even verduidelijken. Het ging niet om 2050, maar echt om 2040. Daarnaast zegt u nu over Palenstein 'ze zijn niet meer gaan betalen', maar dat is natuurlijk niet helemaal waar want diezelfde mensen betalen ook subsidies en de energierekening gaat voor heel veel andere mensen omhoog juist zodat die mensen in zo'n woning kunnen wonen. Dus ik vind het een half verhaal moet ik daarbij zeggen, wat denkt u daar nu zelf van?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: We zien in Palenstein dat de energierekening komt te vervallen. Dus je bent als bewoner niet meer afhankelijk van de prijsstijgingen op het gebied van energie. Een van de voordelen is dan ook dat je veel meer zekerheid krijgt en zeker als je in een sociale huurwoning zit, is dat denk ik wel wat waard. Je kunt kijken of het glas halfvol of halfleeg is. Wij zien wel degelijk kansen maar we zeggen daarbij wel: het kader moet haalbaar en betaalbaar zijn, we gaan mensen niet op kosten jagen, we gaan mensen niets verplichten. Dat zou u toch aan moeten spreken. En u had het over haastige spoed, is dat nu zelden goed? Dat sluit aan bij de opmerking van de heer De Jong. Klaarblijkelijk was ik daar onduidelijk over. We zien dat we niet moeten vertragen, maar het kost wel tijd om op te schalen. Opschalen betekent grotere volumes en op het moment dat je nu niet begint, ga je nooit die grotere volumes halen. Het mag duidelijk zijn dat die eerste stappen relatief duur zijn en daarvoor hebben we die subsidieregeling, maar het idee is dat als je op gang komt, vergelijkbaar met zonnepanelen, het na een tijdje interessant wordt voor iedereen. Maar met die opstartfase moeten we zo snel mogelijk beginnen. Als Zoetermeer zijn we ook koploper met de proeftuin Palenstein Aardgasvrij en we hopen natuurlijk dat zo snel mogelijk meer van dat soort projecten kunnen worden gestart zodat we steeds meer gaan opschalen en de kosten verder omlaag gaan en het rijk daarvoor de juiste randvoorwaarden creëert zodat het ook daadwerkelijk op die grotere schaal voor iedereen bereikbaar wordt. Want we willen voorkomen dat straks de corporatiewoningen wel verduurzaamd worden, maar dat degenen met een eigen woning dat niet kunnen betalen. Dus dat zijn allemaal dingen waar we goed naar moeten kijken.

De **voorzitter**: Ik probeerde een opening in uw betoog te vinden, maar u was zo bezig, ik liet u even gaan. Maar mijnheer Zamani wil een vraag stellen, niet aan u, maar aan de heer Mooiman.

De heer **Zamani** (D66): Dank u wel voorzitter. Ik had ook een vraag over haastige spoed is zelden goed want we kijken nu naar de verkenning van de mogelijkheden en vervolgens gaan we kijken welke oplossingsrichting we kunnen kiezen en welke middelen we moeten inzetten. Dat doen we op basis van de participatie die we hebben gehad. Ik vraag me af wanneer de PVV inzicht wil hebben in de kostenbatenanalyse. Wilt u dat voordat we de participatie hebben gedaan of juist daarna, wanneer we inderdaad keuzes maken naar welke oplossingsrichting we gaan en welke middelen we willen inzetten? Ik neem aan dat u dat wilt afwachten?

De **voorzitter**: De heer Mooiman.

De heer **Mooiman** (PVV): In het stuk dat voor ons ligt, juist in de conceptstartnotitie, wordt heel duidelijk gesproken over aardgasvrij in 2040 en dat wordt uitgewerkt in die Transitievisie Warmte. Dus het college legt zich daar wel degelijk vast op dat tijdpad voor 2040 en de bijkomende kosten. In die zin volg ik uw vraag niet helemaal want het moet gewoon glashelder zijn wat de kosten zullen zijn. En het tijdpad wordt ook al genoemd in het voorliggende stuk.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani wil nog een vervolgvraag stellen en mevrouw Brouwer wil interrumperen, maar ik verzoek u echt het korter te houden want anders ga ik ingrijpen. Dan ga ik de interrupties zelf afkappen. Maar eerst krijgt mijnheer Zamani het woord voor zijn vervolgvraag.

De heer **Zamani** (D66): Dank voorzitter, ik heb het erover dat we nu kijken naar de mogelijkheden en de oplossingsrichting straks aan het eind van het jaar in de Transitievisie Warmte komt. Daarvoor komt natuurlijk dat participatietraject en dan kiezen we welke oplossingsrichting er komt en dat komt in die Transitievisie Warmte. Mijn vraag is: wanneer wilt u die analyse hebben? Dat wilt u toch wanneer die Transitievisie Warmte er is, wanneer we de keuze maken voor welke middelen we gaan inzetten om inderdaad aardgasvrij te zijn? Dat kunnen we toch niet daarvoor doen, voordat we de mensen hebben gesproken en voordat we weten wat er uit die samenspraak komt?

De **voorzitter**: De heer Mooiman nog.

De heer **Mooiman** (PVV): Nogmaals, in de startnotitie wordt ingezet op 2040, maar als u onze motie leest, ziet u dat we de kosten willen weten van zowel 2040, als 2050. En we denken dat juist dat verschil ontzettend belangrijk is voor het verdere traject. Dus we willen niet enkel de kosten voor 2040 maar ook de kosten voor 2050 weten zodat daarna weloverwogen besluiten kunnen worden genomen door deze raad.

De **voorzitter**: Dank u wel de heer Mooiman. Mevrouw Brouwer voor een interruptie.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter, ik snap natuurlijk dat die landelijke transitie belangrijk is, maar ik wil graag dat de wethouder uitlegt waarom we nu precies koploper moeten zijn. Koploper zijn is een dure overweging, waarom willen we dat nu precies?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Mijn vraag aan mevrouw Brouwer zou zijn waarom dat duur is. Als ik kijk naar Palenstein, vraag ik me af of het duur is, wat we doen. Volgens mij hebben we een mooie subsidie binnengehaald omdat we ook goed georganiseerd zijn, samen met de corporaties die in Palenstein aan herstructurering deden en omdat we gewoon de juiste mensen in dienst hebben om dit aan te jagen. Maar het is niet zo dat we de hoofdprijs betalen. Volgens mij zijn we een van de projecten die tot nu toe met de proeftuin redelijk succesvol is. Dus het is zeker niet zo dat we daar een prijs voor betalen anders dan dat we op deze manier aanjagen en hopen dat het straks daadwerkelijk haalbaar en betaalbaar wordt als je dat stukje schaalvergroting krijgt.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer voor een vervolg.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dit is best een flauw antwoord want de wethouder zegt de hele avond zelf al dat het duur is om koploper te zijn omdat de eerste investeringen hoger zijn dan die daarna. Je probeert daarna schaalvergroting te bereiken, maar die kun je natuurlijk eigenlijk beter landelijk bereiken, met z'n allen tegelijk. Dan krijg je schaalvergroting en kunnen we daar ook van meeprofiteren en dat Palenstein voor ons goedkoper was, was gewoon vanwege de subsidie en niet om een andere reden.

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Ja, maar dat maakt toch niet uit? Dat heb ik ook genoemd, dankzij die subsidie kunnen we dit doen en uiteindelijk moeten we inderdaad, zoals u zegt, opschalen naar landelijk. Maar in een keer landelijk losgaan, gaat niet werken. Je hebt proeftuinen nodig om te kijken 'wat werkt wel en wat werkt niet?' Een aantal proeftuinen heeft geleerd wat niet werkt en bij ons gaat het vooral nog goed en misschien zal straks de proeftuin Aardgasvrij Palenstein wel een voorbeeld zijn voor andere gemeenten om juist inderdaad tot de landelijke opschaling te komen. Maar je zult eerst een stukje ervaring moeten opdoen en dat is het proces waar we nu in zitten. Alle begin is moeilijk, ook voor een energietransitie. Maar zoals gezegd, we gaan daar niet de rekening voor betalen want het wordt uiteindelijk gewoon haalbaar en betaalbaar.
Ik ga naar mijnheer Van Steenis die nog een aantal vragen had gesteld. U vroeg 'hoe gaan we mensen meenemen in de urgentie?' We gaan natuurlijk een flinke campagne starten om mensen zo veel mogelijk in de participatie mee te krijgen. Voor degenen die betrokken zijn bij het onderwerp zal het heel makkelijk zijn. Voor degenen die er niet zo veel mee hebben, zal het een stuk lastiger zijn. Ik denk dat het voorstel van mevrouw Van der Meer voor die stadspeiling absoluut zal helpen en ik denk dat het op het moment dat we straks steeds concreter worden met de Transitievisie Warmte en daarna die volgende stappen gaan zetten, steeds meer zal gaan leven. En ik merk persoonlijk ook wel dat die groepen uit de wijk zich steeds beter gaan organiseren en ons ook weten te vinden. Dus het leeft wel. Dus ik denk dat uiteindelijk de urgentie ook steeds meer zal komen naarmate het steeds concreter wordt en tot die tijd zorgen we dat we in de participatie zo veel mogelijk Zoetermeerders bereiken.
U vroeg ook 'wat betekent het dan als de motie van de PVV over de kosten aangenomen wordt?' Dan gaan we feitelijk het werk van het Planbureau voor de Leefomgeving over doen en daar zitten forse kosten aan. Dat is niet iets wat je even op de achterkant van een sigarendoosje uitrekent. Dat zal minimaal € 10.000,00, maar misschien wel een veelvoud daarvan, aan kosten zijn omdat we daar dan een bureau voor moeten inschakelen. Dat zal dan waarschijnlijk net als in Amsterdam het bureau CE

Delft worden. Daar zit gewoon een prijskaartje aan. Dat mag duidelijk zijn. Dat brengt me bij de heer De Jong die het ook had over 'het prijskaartje inzichtelijk maken'. Ik denk dat het inzicht echt een schijnzekerheid geeft want je hebt zoveel variabelen in de energietransitie, mijnheer Van Steenis zei dat ook. Dus het is heel moeilijk te voorspellen voor 2040 of 2050 wat het echt gaat betekenen. Daarom ben ik ook blij met dat onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving om nu te kijken in 2020 met een schatting voor 2030, en dat is al een beetje koffiedik kijken, naar de vraag 'wat betekenen de verschillende duurzame oplossingen nu voor de verschillende soorten eindgebruikers?' En ik denk dat dat belangrijke input is voor de Transitievisie Warmte. Dus welke oplossingen zijn kansrijk en welke niet, financieel gezien? Maar met uitzoeken wat het in theorie gaat kosten in 2040 of 2050 creëer je echt een schijnzekerheid. En dan kijk ik even verder of er nog andere vragen waren.
Mevrouw Wortel had het nog over zorgen over deze energietransitie. Het is inderdaad een enorme operatie. We gaan ook geen stappen zetten die onomkeerbaar zijn. We gaan een richting aangeven met de Transitievisie Warmte 'hier zien we kansen'. Maar we gaan niets verplichten. Daarna gaan we de volgende stap in als we de eerste stap hebben gezet en ook kansrijk vinden. Dus we lopen het proces zorgvuldig door. En ook daarna, in de volgende stappen, is participatie en cocreatie een belangrijke stap in het proces. Dat was het voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van mevrouw Wortel. Gaat uw gang.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Wethouder Paalvast, bedankt voor uw laatste opmerkingen en beantwoording van de vragen die gesteld zijn. Ik hoorde in de antwoorden op de vragen van de heer Van Steenis, meen ik, iets over de mate waarin de bewoners meegenomen kunnen worden in dit verhaal; hoe creëer je nu draagvlak? Ik wil u wel een tip geven: als u nu eens met wethouder Groeneveld gaat praten over hoe zij de participatie of de communicatie over de afvalverwerking op poten wilde gaan zetten. Daar straalde een enthousiasme uit waar je helemaal griezelig van werd en misschien is dat iets waar we als raad, en u als wethouder, ons voordeel mee kunnen doen. Dat wilde ik nog even meegeven.

De **voorzitter**: Gaat uw gang, wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Ik ga graag dat gesprek aan met wethouder Groeneveld, maar dan hoop ik niet dat er daarna een referendum over het onderwerp gehouden wordt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie van mevrouw Van der Meer. Die laat ik toe en dan gaan we echt deze beraadslagingen afronden. Het is dat we mooi de tijd hebben vanavond, maar het gaat hier over de startnotitie.

Mevrouw **Van der Meer** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, ik hoorde mijnheer Paalvast zeggen 'we gaan geen besluiten nemen'. Ik dacht 'dadelijk gaat hij zeggen dat het richtinggevend wordt' en dan gaat het me veel te veel op kavelpaspoorten lijken. Dus ik vind het doodeng wat we hier aan het doen zijn. Ik denk dat haastige spoed zelden goed is. Laten we proberen onszelf de tijd te gunnen om over al deze dingen heel goed na te denken voorzitter. Want ik vind het doodgriezelig wat we aan het doen zijn. Ik realiseer me dat dit en interruptie is zonder vraag, dus u kunt lekker snel verder gaan.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van der Meer, want dan sluit ik nu de beraadslagingen af. Er ligt geen voorstel, maar wel drie moties die dus gaan we in stemming brengen. Ik heb in ieder geval wat mij betreft een viertal toezeggingen genoteerd die de wethouder heeft gedaan. In ieder geval heeft de wethouder de toezegging gedaan iedere collegeperiode de Transitievisie Warmte te laten updaten, dat is een toezegging die hij heeft gedaan met betrekking tot de termijnen. Hij heeft ook toegezegd de vragen voor de enquête ter informatie toe te sturen, misschien kan hij straks nog even zeggen op welke termijn hij dat doet. Hij heeft ook aangegeven dat de jaarlijkse voortgangsrapportage voor 15 april a.s. komt en hij heeft toegezegd de verdiepingsvragen mee te nemen, naar aanleiding van de vraag van mevrouw Van der Meer, in de stadspeiling en die daarbij te betrekken. Misschien kan wethouder Paalvast nog even kort aangeven wanneer de vragen van de enquête naar de raad zouden kunnen?

Wethouder **Paalvast**: Ja voorzitter, de enquêtevragen zullen in het tweede kwartaal naar de raad gaan, ik kan het niet preciezer aangeven, want dan gaan we ook de participatie doen.

De **voorzitter**: Dan noteren we dat en dan heb ik volgens mij alle toezeggingen die ik de wethouder

namens het college heb horen geven genoemd. Dan gaan we over naar de drie moties die voorliggen. Allereerst motie nr. 2103-02, dat is de motie Warmtetransitie serieus onderwerp van onder andere Zó! Zoetermeer en andere partijen, wie wenst daar een stemverklaring over te geven? Ik zie niemand. Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming wenst? Dat is niet het geval, dan is deze motie aangenomen.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Sorry voorzitter? Er komt nog stemming toch?

De **voorzitter**: Ja, ik had gevraagd of iemand stemming wenste en dan wacht ik tien seconden maar er kwam niets in de app. Maar wilt u stemming hierover?

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Graag.

De **voorzitter**: Dan gaat die naar de briefstemming, dat realiseert u zich? Dan constateer ik dat... Ik verzoek u even de app te gebruiken alstublieft want ik zit echt te turen naar mijn telefoontje, ik heb er leesogen van gekregen. Dus wilt u dat alstublieft even in de app zetten? Dat betekent dat de motie Warmtetransitie serieus onderwerp, dus 2103-02, naar de briefstemming gaat.
Dan naar 2103-03 Een warme visie op participatie. Wie wenst daar een stemverklaring over af te geven? Niemand, is er iemand die stemming behoeft? Dan stel ik vast dat deze motie is aangenomen.
Dan hebben we de laatste motie 2103-04 van PVV en andere partijen. Ik zie nu wel stemming over motie 03 van mijnheer Van Steenis, u bent wel later iedere keer, als ik heel eerlijk mag zijn. Want ik heb hem nu eigenlijk al afgetikt. Dus ik wil nu echt vaststellen dat die is aangenomen.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Voorzitter, 03 is de laatste.

De **voorzitter**: O, bij mij is 04 de laatste. Maar u bedoelt 04.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Voor de duidelijkheid, ik denk dat ik het verkeerd heb getypt. Motie 03 is akkoord, motie 04 wil ik graag in stemming brengen.

De **voorzitter**: Helder. Dank u wel mijnheer Van Steenis. Die gaat sowieso naar de briefstemming want dat is ook al door mevrouw Kraneveldt aangegeven. Maar mevrouw Brouwer wil graag een stemverklaring afgeven bij deze motie. Gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel. We vinden het een gerechtvaardigde vraag van de PVV om de kosten zo duidelijk mogelijk te hebben. Daarom zullen we voor deze motie stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Brouwer. Nog anderen voor een stemverklaring? Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter, de motie roept op om een uitgebreid onderzoek te doen en zoals de wethouder heeft uitgelegd, is dat een enorm dure oplossing. Mocht deze motie worden aangenomen, wil ik vragen eerst bij de raad terug te komen met inzicht in de kosten voor capaciteit en onderzoek.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Steenis. Mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Natuurlijk zijn de kosten een zeer belangrijk aspect voor mensen om al dan niet mee te doen met de energietransitie dus dat daar helderheid over moet komen, lijkt me duidelijk. Maar we zullen niet voor deze motie stemmen omdat we al het uitgangspunt hebben 'het moet haalbaar en betaalbaar zijn', omdat we al uitgaan van natuurlijke momenten zoals renovatie om dit mee te pakken. We denken dat dit in een later stadium nog uitgebreid aan de orde komt en we vinden ook de kosten van zo'n onderzoek nu te hoog. We moeten geen onderzoeken die door anderen al gedaan zijn, over gaan doen.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt. Dan mijnheer Zamani voor een stemverklaring.

De heer **Zamani** (D66): D66 sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Kraneveldt, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw stemverklaring. Ik zie geen andere stemverklaringen meer. Als dat

inderdaad niet het geval is, hebben we dat gehad en we hebben al besloten dat deze motie mee gaat naar de briefstemming. Dan rond ik hiermee agendapunt 8.b af en ik geef u nog ten overvloede mee dat u morgen voor 12.00 uur het stembiljet voor de briefstemming ontvangt dat u uiterlijk donderdag 18 maart voor 09.30 uur in de stembus van het stadhuis moet stoppen. Ik heb al gezegd, niet voor die tijd ingeleverd, betekent niet gestemd en mocht u het voor donderdag doen, op dinsdag of woensdag, pas op want ook de stembussen voor de verkiezingen staan hier. Dus doet u hem niet in de verkeerde bus maar in de bus van de briefstemming.

9. Sluiting

De **voorzitter**: Dank u wel voor uw aandacht want daarmee zijn we volgens mij aan het eind van de vergadering gekomen. Ik dank u allen heel hartelijk en ik wens u nog een genoeglijke avond verder en sluit hierbij de vergadering. Dank u wel.

Sluiting om 23.03 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 6 april 2021,

De griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

drs. M.J. Bezuijen